

RAPORT Z WIZYTACJI **(ocena programowa)**

dokonanej w dniach 22-23 marca 2013 r.
na kierunku „pedagogika specjalna” prowadzonym w ramach
obszarów nauk społecznych oraz nauk humanistycznych na poziomie
studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim
realizowanych w formie studiów niestacjonarnych
na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej
Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: *prof. dr hab. Bożena Muchacka* - członek PKA;

**członkowie: *dr hab. Grzegorz Szumski* – ekspert PKA, *dr hab. Grzegorz Michalski* –
ekspert PKA, *Grzegorz Laskowski* – ekspert ds. formalno-prawnych PKA, *Maria*
Golińska – ekspert ds. studenckich PKA.**

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku studiów. Wizytacja została przeprowadzona z inicjatywy PKA.

Wizytację przygotowano i przeprowadzono zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej przez Uczelnię w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, wizytacji infrastruktury dydaktycznej oraz przeglądu prac dyplomowych wraz z ich recenzjami.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji
uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Strategia Uczelni została zatwierdzona Uchwałą Nr 18/2012 Senatu Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu z dnia 26 września 2012 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu na lata 2012 – 2016*. Uczelnia określiła misję jako wyraz dążeń i odpowiedzialności władz i społeczności Uczelni wobec wyzwań edukacyjnych, cywilizacyjnych i rynku pracy XXI wieku. Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika specjalna wynika z założeń misji Uczelni, która uwzględnia m.in.: pozyskiwanie i lokalizowanie wiedzy na potrzeby środowiska oświatowego i medycznego, projektowanie nowych specjalności i nowych studiów podyplomowych, promowanie innowacji, prowadzenie badań rynkowych, rozpowszechnianiem i wykorzystywaniem wiedzy i umiejętności, polegające na optymalizowaniu warunków do odbywania praktyk i wprowadzania absolwentów na rynek pracy a także wdrażaniem nowych działań opartych na wnioskach z badań, jakie kwalifikacje, kompetencje należy rozwijać w Uczelni. Wizja Uczelni zakłada powołanie w najbliższej przyszłości Parku Synergetycznej Aktywizacji Kompetencji (PSAK), w którego skład wchodzić będzie Centrum Rehabilitacyjne.

Z raportu samooceny oraz przedstawionej przez Uczelnię w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału jednoznacznie wynika, że obecny kształt koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika specjalna jest procesem trwającym od momentu uruchomienia kierunku a na jej treść wpływa analiza potrzeb rynku pracy na terenie województwa wielkopolskiego, opinie samych studentów i absolwentów a także słuchaczy studiów podyplomowych na temat oczekiwań pracodawców i współczesnego rynku pracy. Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika specjalna była podstawą do opracowania programu kształcenia studiów pierwszego stopnia, który w zakresie pozyskiwanej przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji jest dostosowany do wymagań pracodawców.

- 2) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

W ustalaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika specjalna, studia pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim biorą udział interesariusze zewnętrzni i wewnątrzni. W przypadku pierwszych są to między innymi następujące instytucje i placówki: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Uniterra (Umowa o współpracy z dnia 11 września 2009 r.), Stowarzyszenie „Środowisko dla Niepełnosprawnych EKO SALUS” w Poznaniu (Umowa z dnia 1.05.2011r.), Stowarzyszenie Ludzi z Epilepsją, Niepełnosprawnych i ich Przyjaciół „Koniczynka” Warsztat Terapii Zajęciowej „Koniczynka” w Poznaniu (Porozumienie z dnia 1.06.2011 r.), Centrum Rehabilitacyjno-Medyczne „Integra-Med” w Poznaniu (Umowa z dnia 01.10.2012), Niepubliczne Przedszkole Edukacji Włączającej „Miś”, Starostwo Powiatowe w Poznaniu (Umowa z dnia 05.04.2012 r.). Wśród wymienionych w wypracowaniu programu kształcenia opartego na efektach kształcenia szczególną rolę odegrała kadra Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli Uniterra, we współpracy, z którą pracownicy Uczelni przeprowadzili wśród uczestników studiów podyplomowych (od września 2011 do maja 2012 r.) oraz podczas szkoleń dla rad

pedagogicznych szkół i przedszkoli (w roku szkolnym 2011/2012) ankietę dotyczącą potrzeb zawodowych kandydatów do zawodu pedagoga specjalnego a także wywiady na temat kompetencji i umiejętności nauczyciela pracującego z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie edukacji włączającej. Wyniki tych sondaży (zob. stosowne opracowanie w posiadaniu Uczelni) zostały uwzględnione w wypracowaniu szczegółowych efektów kształcenia dla kierunku pedagogika specjalna. Ponadto, należy podkreślić, że Uczelnia jest członkiem Poznańskiego Klastra Edukacyjnego, który ma między innymi na celu podniesienie stopnia zastosowania najnowocześniejszych rozwiązań technologicznych w kształceniu w zawodach technicznych oraz wzrost efektywności kształcenia placówek edukacji zawodowej.

W wypracowaniu i udoskonalaniu koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika specjalna uczestniczą także interesariusze wewnętrzni. Kadra dydaktyczna tego kierunku aktywnie uczestniczyła w pracach Uczelnianego Zespołu ds. Wdrożenia Krajowych Ram Kwalifikacji, który przygotował program kształcenia i opracował nowe, uwzględniające efekty kształcenia, sylabusy poszczególnych przedmiotów. W przeciwieństwie do pracowników dydaktycznych, w procesie określania koncepcji kształcenia nie uczestniczyli studenci, ponieważ – jak sami przyznali podczas spotkania z Zespołem Wizytującym – nie byli tym zupełnie zainteresowani. Władze Uczelni i Wydziału podejmują działania mające na celu zachęcenie studentów do udziału w pracach związanych z określaniem celów i efektów kształcenia na kierunku pedagogika specjalna, przyznają jednak, że ich oczekiwania niekoniecznie zostaną spełnione, ponieważ większość studiujących są to osoby zawodowo czynne, które zamieszkują na stałe poza granicami miasta Poznania, co stanowi istotną trudność w przybywaniu na organizowane w tym celu zebrania.

Przedstawiciele studentów są członkami Rady Wydziału, Senatu Uczelni i innych organów kolegialnych. Z uwagi jednak na fakt, że w czasie, gdy na ogół odbywają się posiedzenia tych organów, studenci są w pracy, nie uczestniczą oni w nich zbyt chętnie. Jednocześnie jednak ani władze Uczelni, ani władze Wydziału nie wychodzą z propozycją rozmów na temat profilu, celów, efektów i perspektyw rozwoju na spotkaniach z ogółem studentów.

Monitorowane przez Uczelnię potrzeby społeczne w zakresie pedagogów wczesnej diagnozy, terapii, wychowania i edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi stanowią podstawę uruchamiania odpowiednich specjalności w ramach kierunku pedagogika specjalna (np. Oligofrenopedagogika z terapią autyzmu, Logopedia z terapią pedagogiczną, Resocjalizacja z socjoterapią). Świadczy to o różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika specjalna, jest ściśle powiązana z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki.**
- 2) W przygotowywaniu koncepcji i programu kształcenia zaangażowani są interesariusze zewnętrzni oraz wewnętrzni, poza studentami, którzy nie wykazują zainteresowania udziału w pracach w tym zakresie. Jednostka współpracuje z wieloma placówkami oświatowymi i edukacyjnymi, a także z innymi instytucjami, których opinie i sugestie są brane pod uwagę w ocenie i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika specjalna.**

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Na posiedzeniu Uczelnianego Zespołu ds. Wdrożenia Krajowej Ramy Kwalifikacji do Programów Kształcenia w Wyższej Szkole Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w dniu 30 listopada 2011 r., Członkowie Zespołu uzgodnili skład kierunkowych zespołów, zapoznali się z odpowiednimi uregulowaniami prawnymi i wstępnie określili harmonogram prac Zespołów kierunkowych. Na posiedzeniu w dniu 7 marca 2012 r. sformułowano projekt wytycznych do opracowania programów kształcenia.

Uchwałami nr 1/2012 i nr 2/2012 Rady Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 16 kwietnia 2012 r. zatwierdzono program kształcenia zawierający opis efektów kształcenia i procesu kształcenia na kierunku „pedagogika specjalna” oraz wystąpiono do Senatu z wnioskiem o zlikwidowanie specjalności „surdopedagogika i terapia pedagogiczna” i „oligofrenopedagogika z językiem polskim” na kierunku pedagogika specjalna w roku akademickim 2012/2013.

Uchwałą Nr 5/2012 Senatu z dnia 25 kwietnia 2012 r. przyjęto i zatwierdzono efekty kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej.

Uchwałą Nr 6/2012 Rady Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 11 czerwca 2012 r. wystąpiono do Senatu z wnioskiem o zmianę nazwy specjalności „oligofrenopedagogika - edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne” na specjalność „oligofrenopedagogika z edukacją elementarną” oraz specjalności „logopedia z kinezylogią edukacyjną” na specjalność „logopedia z terapią pedagogiczną” na kierunku „pedagogika specjalna” w roku akademickim 2012/2013. Uchwałą nr 10/2012 Senatu z dnia 20 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany nazwy specjalności studiów na kierunku Pedagogika specjalna zmieniono nazwy specjalności studiów zgodnie z wnioskiem Rady Wydziału.

Uchwałą Nr 9/2012 Rady Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 11 września 2012 r. na kierunku „pedagogika specjalna” wprowadzono plany zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacyjnymi obowiązujące od roku akademickiego 2012/2013.

Uchwałami Nr 14/2012, Nr 15/2012 i Nr 16/2012 Senatu z dnia 26 września 2012 r. zmieniono program nauczania dla kierunku studiów „pedagogika specjalna”, określono koncepcję kształcenia oraz wprowadzono Ramowy Plan Kształcenia na kierunku „pedagogika specjalna”.

Uchwałą nr 13/2012 Rady Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 1 października 2012 r. przyjęto program praktyk na kierunku „pedagogika specjalna” mający zastosowanie od roku akademickiego 2012/2013.

Uczelnia prowadzi studia na kierunku pedagogika specjalna na pierwszym stopniu kształcenia. Wybrano profil ogólnoakademicki. W dniu 25 kwietnia 2012 Senat Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej przyjął Uchwałę w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunku pedagogika specjalna. Kierunkowi przypisano 22 efekty w zakresie wiedzy, 18 w zakresie umiejętności oraz 9 w zakresie kompetencji społecznych. Opracowując efekty kształcenia dla kierunku pedagogika specjalna w WSEiI przyjęto założenie, że kierunek ten wywodzi się z nauk humanistycznych i społecznych, podobnie jak kierunek pedagogika. Tym też naukom przypisano efekty kształcenia zgodnie z Rozporządzeniem MNiSzW z dnia 2 listopada 2011 w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Analiza przyjętych przez Uczelnię efektów kształcenia dowodzi, że wywodzą się one z następujących dyscyplin naukowych: pedagogiki, psychologii, socjologii, filozofii, biologii i medycyny. O ile pierwsze cztery dyscypliny należą do obszarów wiedzy nauk humanistycznych i społecznych oraz dziedzin nauk humanistycznych i społecznych, o tyle biologia i medycyna wykraczają poza te obszary i dziedziny. W związku z tym przypisanie przez Uczelnię efektów biologicznych i medycznych naukom społecznym i humanistycznym jest nieprawidłowe. Zgodnie ze współczesnym stanem rozwoju pedagogiki specjalnej Uczelnia mogła oczywiście przyjąć efekty kształcenia z obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej jako uzupełniające do efektów z zakresu nauk humanistycznych i społecznych. Problem ten ma swoje kontynuacje w innych elementach koncepcji programowej kierunku. Przykładowo założono, że - zgodnie z misją uczelni – podwalinami koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika specjalna jest „opis i analiza środowiska oświatowego i medycznego” (Raport Samooceny, s. 2). Także w opisie zakładanych umiejętności absolwenta, wywiedzionych z misji Uczelni pojawiają się wyraźne odniesienia kierunku studiów do nauk medycznych. Mowa jest zatem o operowaniu podstawowymi pojęciami z zakresu nauk medycznych w celu rozumienia wpływu podłoża organicznego na powstawanie dysfunkcji rozwojowych (Raport samooceny, s. 3). Wreszcie w opisie programu kształcenia twórcy kierunku piszą wprost, że „Ze względu na specyfikę kierunku, umiejscawia się on w pewnym stopniu także w obszarze nauk medycznych” (s.2).

W misji uczelni zapisano przygotowanie studentów w odpowiedzi na wyzwania edukacyjne współczesnego społeczeństwa. Z tego punktu widzenia koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika specjalna jest prawidłowa. Rośnie bowiem zapotrzebowanie na pedagogów specjalnych zdolnych do działań na rzecz rehabilitacji, terapii i kształcenia osób z niepełnosprawnością i SPE w środowisku otwartym. Proces kształcenia jest projektowany – zgodnie z misją Uczelni - w taki sposób, aby wyposażyć absolwenta nie tylko w wiedzę ogólną, ale przede wszystkim w umiejętności praktyczne odnoszące się do prowadzenia diagnozy, terapii, kształcenia i wspierania rozwoju dzieci i osób dorosłych ze specjalnymi

potrzebami edukacyjnymi, w poszanowaniu godności osobowej i z zachowaniem zasad idei personalizmu.

Mimo przyjęcia profilu ogólnoakademickiego Uczelnia podjęła wysiłek zmierzający do konsultowania zakładanych efektów kształcenia z interesariuszami funkcjonującymi w jej otoczeniu. Przede wszystkim wykorzystuje w tym celu Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Unterra. Dziekan Wydziału prowadziła badania sondażowe wśród uczestników studiów podyplomowych a także członków rad pedagogicznych na temat oczekiwanego przez placówki edukacyjne profilu kompetencji absolwentów kierunku pedagogika specjalna. Uczelnia dysponuje stosowanymi raportami, a zgromadzone wyniki znajdują odzwierciedlenie w programie studiów. W koncepcji kierunku i działaniach podejmowanych przez Uczelnię jest wyraźnie obecny związek z otoczeniem i regionem. Uczelnia dokłada silnych starań, aby program kształcenia był powiązany z potrzebami lokalnej gospodarki. Warto przy tym docenić, że nie jest to pasywne dostosowanie do istniejącego rynku pracy. Uczelnia jest aktywnym członkiem Poznańskiego Klastra Edukacyjnego. Zawarła także umowę, wraz z powiązanym z Uczelnią Centrum Rehabilitacyjno-Medycznym Integra-Med., z Poznańskim Akademickim Inkubatorem Przedsiębiorczości na prowadzenie projektu „Staż Sukcesem Naukowca”. W ramach tego projektu pracownica Uczelni realizuje innowacyjny program edukacji prozdrowotnej, którego wyniki są także wykorzystywane w procesie konstruowania programu kształcenia na kierunku pedagogika specjalna.

W Uchwale Senatu Nr 15/2012 z dnia 26.09. 2012r w sprawie określenia koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika specjalna prowadzonej na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej oraz w Programie studiów Uczelnia sformułowała ogólne cele kształcenia. W sposób prawidłowy zdefiniowała także możliwości kontynuowania kształcenia dla absolwentów kierunku pedagogika specjalna. Jest to szczególnie istotne, gdyż Uczelnia nie prowadzi studiów II stopnia. Bardzo enigmatycznie sformułowano jednak możliwości zatrudnienia absolwentów. Odpowiedni zapis w Programie kształcenia mówi jedynie, że „Absolwent uzyskuje podstawowe kwalifikacje zawodowe zależne od wybranej specjalności”. Jest to z pewnością zapis zbyt lakoniczny. Należało wymienić odpowiednie stanowiska pracy i instytucje zwłaszcza, że uczelnia realizuje kształcenie na specjalnościach nauczycielskich. Możliwości zatrudnienia zostały sformułowane w Suplementach do dyplomu (dział V.2.), wydawanych przez Uczelnię. Jednak i ten zapis budzi zastrzeżenia. Opis posiadanych kwalifikacji i uprawnień zawodowych w wydawanych suplementach nie jest dostosowany do specjalności i jest zbyt szeroki. W suplementach wskazuje się na stanowisko nauczyciela nie wymieniając typów placówek, poziomu kształcenia i specyfiki przedmiotowej co może sugerować, że absolwent posiada kwalifikacje do pracy na każdym stanowisku nauczycielskim. Poza tym dla absolwentów specjalności surdopedagogika i terapia pedagogiczna oraz oligofrenopedagogika z edukacją wczesnoszkolną i wychowaniem przedszkolnym wskazano w suplementach placówki resocjalizacyjne i sądownictwo jak możliwe miejsca pracy, co też jest ewidentnym nadużyciem.

Uchwałą Senatu Nr 5/2012 z dnia 25.04.2013r. w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunków ... Uczelnia przyjęła zbiorcze efekty kształcenia dla studiów na kierunku pedagogika specjalna. Efekty kierunkowe zostały przygotowane w sposób

prawidłowy z punktu widzenia struktury kwalifikacji zawodowych pedagoga specjalnego (o błędach formalnych, wynikających z przypisania efektów medycznych i biologicznych obszarowi nauk humanistycznych i społecznych pisano powyżej). Uczelnia nie opracowała zbiorczej matrycy efektów przedmiotowych wraz z ich odniesieniami do efektów kierunkowych. Przyjęto, że efekty przedmiotowe wraz z odniesieniami do efektów kierunkowych zostaną opisane w kartach przedmiotów. Praktyka taka może budzić wątpliwości gdyż utrudnia władzom uczelni, poszczególnym wykładowcom, studentom i intersariuszom analizę spójności i kompletności zakładanego przez Uczelnię przygotowania studentów. Wydaje się zresztą, że analiza taka nie została przeprowadzona przez odpowiednie jednostki Uczelni w sposób wystarczająco staranny. Efekty kształcenia w obrębie poszczególnych poziomów kształcenia, modułów i przedmiotów zostały z reguły prawidłowo opracowane. Zdarzają się jednak różnorodne uchybienia w tym względzie. Po pierwsze, niektórym efektom przedmiotowym nie przypisano w kartach przedmiotów efektów kierunków przyjętych przez Uczelnię mimo, że w matrycy efektów kształcenia przypisano efekty kierunkowe do poszczególnych przedmiotów. Taka sytuacja ma miejsce np. w przedmiotach: *Wprowadzenie do logopedii*, *Kształtowanie się mowy dziecka*, *Diagnoza i terapia dyslalii*, *Specyficzne zaburzenia rozwoju języka*. Praktyka taka wynika z zaniedbań autorów tych sylabusów, gdyż porównanie efektów przedmiotowych z przypisanymi tym przedmiotom efektami kierunkowymi i obszarowymi dowodzi, że są one spójne. Po drugie, zdarzają się nieliczne sytuacje, gdy efekty przypisane poszczególnym przedmiotom w kartach przedmiotów nie są uszczegółowione. Autorzy tych opracowań ograniczyli się do przepisania efektów kierunkowych [np. *Metody edukacji i terapii osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim*, *Autyzm dziecięcy* (wykłady)] nie formułując efektów przedmiotowych. W tej sytuacji nie sposób sprawdzić, czy efekty przedmiotowe prowadzą do osiągnięcia efektów kierunkowych. Po trzecie, zdarza się, że dwóm przedmiotom przypisano takie same efekty kształcenia. Przykładowo efekty: *Student ma wiedzę na temat planowania i pisania programów terapeutycznych i edukacyjnych*, *Student dotychczas nabyte umiejętności potrafi wykorzystać w praktycznym działaniu samodzielnego pisania programów i planów terapeutycznych* występują w kartach przedmiotów: *Metodyka edukacji i terapii osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną* oraz *Metody wychowania i terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim*. Wydaje się, że rozwiązaniem byłoby uszczegółowienie zakładanych efektów do grup wychowanków określonych w tytułach przedmiotów. Po czwarte, niektóre efekty zostały sformułowane w sposób nieprawidłowy, gdyż nie zawierają żadnej informacji, np. *Student posiada wiedzę teoretyczną oraz praktykę kształcenia* (efekt zapisany w kartach obu w.w. przedmiotów). Po piąte, niektóre efekty szczegółowe są nieprawidłowo przypisane efektom obszarowym. Przykładowo: w karcie przedmiotu *Autyzm dziecięcy* (ćwiczenia) zapisano efekt *Rozpoznaje, identyfikuje i przedstawia w konwencji językowej biologiczno-medycznej objawy autyzmu* i przyporządkowano go do efektów obszarowych nauk społecznych (S1A_W04, S1A_W05). Uczelnia opracowała matryce efektów dla kierunku pedagogika specjalna. Jej analiza dowodzi, że wszystkie przyjęte efekty kształcenia znajdują pokrycie w efektach przypisanych poszczególnym przedmiotom. Mogą być one zatem zrealizowane. Program kształcenia na kierunku pedagogika specjalna realizowany w Uczelni przez roczniki z naboru do 1 października 2011 jest, poza drobnymi odstępstwami, zgodny ze Standardami

kształcenia dla kierunku pedagogika specjalna studia pierwszego stopnia. Na wszystkich specjalnościach realizowanych w uczelni spełniono wymagania dotyczące łącznej liczby godzin zajęć nie mniejszej niż 2200. Program studiów został podzielony na grupy przedmiotów kształcenia: ogólnego, podstawowego, kierunkowego i specjalnościowego oraz przedmioty fakultatywne. Podział ten jest spójny ze Standardami kształcenia dla kierunku pedagogika specjalna (załącznik 79), choć przedmiot Wybrane zagadnienia z socjologii należało umieścić w grupie przedmiotów kształcenia podstawowego a nie ogólnego. Do grupy treści podstawowych w rozumieniu Standardów można zaliczyć 16 przedmiotów o łącznej liczbie 333 godziny. W tym 60 godzin poświęcono na Biomedyczne podstawy rozwoju, 80 godzin poświęcono na przedmioty z grupy nauk społecznych (Wybrane zagadnienia z socjologii, Podstawy psychologii ogólnej oraz Psychologia kliniczna) oraz 193 godziny na przedmioty propedeutyczne dla edukacji. Przedmiotom tym przypisano 35 punktów ECTS. Grupa przedmiotów kształcenia kierunkowego obejmuje 383 godziny, a zatem jest o 7 godzin mniejsza, niż przewidują Standardy kształcenia. Obejmuje jednak ona treści kształcenia z zakresu neurofizjologii, psychopatologii rozwoju, podstaw pedagogiki specjalnej, podstaw diagnostyki psychopedagogicznej oraz dydaktyki i metodyk specjalnych. Przedmioty zaliczone do tej grupy uwzględniają wszystkie treści kształcenia przewidziane Standardami kształcenia dla kierunku pedagogika specjalna na studiach pierwszego stopnia. Także przedmioty specjalnościowe są starannie dobrane i przemyślane na wszystkich realizowanych specjalnościach. Pozwalają one na osiągnięcie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta i są spójne z sylwetką absolwenta sformułowaną przez Uczelnię. Uczelnia spełnia także wymagania dodatkowe Standardów kształcenia, związane z nauczaniem języków obcych, nowoczesnej technologii. Program nie obejmuje za to zajęć z zakresu ochrony własności intelektualnej, ergonomii oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Przygotowanie praktyczne studentów jest odpowiednie – program obejmuje wymaganą Standardami liczbę godzin praktyk.

Uczelnia opracowała także w sposób prawidłowy efekty kształcenia w ramach praktyk. Uczelnia nie opublikowała dotąd zakładanych efektów kształcenia w żadnej postaci. Dotychczas z zakładanymi efektami studenci zapoznawani są na początku poszczególnych zajęć. Z rozmów ze studentami, prowadzonych na spotkaniu, wynika, że posiadają oni świadomość istoty efektów kształcenia oraz czują się doinformowani w zakresie efektów realizowanych w ramach poszczególnych przedmiotów a także sposobów sprawdzania ich osiągnięć

2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Kierunkowe efekty kształcenia obejmują wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Zostały one sformułowane przez Uczelnię w sposób zrozumiały. Także większość efektów przedmiotowych jest sformułowana w sposób jasny i są one sprawdzalne. Analiza kart przedmiotów pozwala stwierdzić, że w dominującej liczbie przypadków Uczelnia przewiduje właściwe sposoby weryfikacji efektów. W pojedynczych przypadkach zdarza się, że efekty kierunkowe nie zostały uszczegółowione poprzez sformułowanie efektów przedmiotowych i

w konsekwencji efekty kierunkowe nie zostały wystarczająco zoperacjonalizowane [np. *Metody edukacji i terapii osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim, Autyzm dziecięcy* (wykłady)]. Poza tym pojedyncze efekty nie poddają się pomiarowi, gdyż zostały sformułowane w sposób nieprecyzyjny, np. *Student posiada wiedzę teoretyczną oraz praktykę kształcenia* (efekt zapisany w kartach przedmiotów *Metodyka edukacji i terapii osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną* oraz *Metody wychowania i terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim*). W większości przypadków efekty są jednak sprawdzalne.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym zadeklarowali, że efekty kształcenia są dla nich zrozumiałe.

- 3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Podstawowe zasady oceny efektów kształcenia określono w Regulaminie Studiów przyjętym Uchwałą Nr 1/2012 Senatu z dnia 25 kwietnia 2012 r. i obowiązującym od 1 października 2012 r. Zostały one uszczegółowione w odpowiednich uchwałach i zarządzeniach organów Uczelni.

W § 27 i 28 zapisano, iż przedmiotom występującym w planie studiów przyporządkowane są punkty ECTS. Uzyskanie przez studenta punktów następuje po zaliczeniu przedmiotu.

Zasady przyznawania punktów ECTS określono w Zarządzeniu nr 5/2012 Rektora z dnia 26 września 2012 r. w sprawie zasad budowania systemu ECTS na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu.

Zgodnie z § 33 Regulaminu Studiów, studenci zobowiązani są do odbycia studenckiej praktyki zawodowej w wymiarze wynikającym z planów studiów przed wpisaniem na ostatni semestr studiów.

Regulamin Zawodowych Praktyk Studenckich na kierunku „pedagogika specjalna” stanowi załącznik do Uchwały Nr 17/2012 Senatu z dnia 26 września 2012 r. w sprawie *Regulaminu Zawodowych Praktyk studenckich na kierunku pedagogika specjalna i dietetyka prowadzonych na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej w Wyższej Szkole Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu.*

Za całokształt spraw związanych z organizacją i przebiegiem zawodowych praktyk studenckich odpowiedzialny jest Pełnomocnik Rektora ds. Organizacji Praktyk.

Zgodnie z § 25 i 26 Regulaminu Studiów, okresem zaliczeniowym w Uczelni jest rok akademicki. Student ostatniego semestru studiów uzyskuje prawo przystąpienia do

egzaminu dyplomowego po wykonaniu wszystkich obowiązków dydaktycznych. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie wszystkich zaliczeń i złożenie wszystkich egzaminów wyznaczonych w planie studiów dla tego okresu nauki oraz złożenie w dziale spraw studenckich Uczelni indeksu, karty okresowych osiągnięć studenta z kompletem wpisów w terminie określonym w organizacji roku akademickiego.

§ 50 Regulaminu studiów stanowi, iż pracę dyplomową (projekt) wykonuje student pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy lub stopień naukowy. Oceny pracy dyplomowej (projektu) dokonuje promotor oraz jeden recenzent.

Co roku zasady regulujące obronę prac dyplomowych są określane zarządzeniem Dziekana. W odniesieniu do roku akademickiego 2011/2012 było to Zarządzenie Nr 9 Dziekana Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 9 maja 2011 r. w *sprawie organizacji obron prac dyplomowych na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej WSElil w Poznaniu*, natomiast roku akademickiego 2012/2013 - Zarządzenie Nr 2/2013 Dziekana Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 23 lutego 2013 r. w *sprawie organizacji obron prac dyplomowych na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej WSElil w Poznaniu*. Zarządzenia te określają także formę i zasady redakcji pracy dyplomowej.

Dziekan powołuje również corocznie komisję egzaminacyjną w celu przeprowadzenia egzaminu dyplomowego. W roku akademickim 2011/2012 dokonał tego Zarządzeniem Nr 15 Dziekana Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 18 lutego 2012 r. w *sprawie powołania komisji egzaminacyjnych w celu przeprowadzenia egzaminu dyplomowego dla studentów kierunku Pedagogika Specjalna na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej WSElil w Poznaniu*, a w roku akademickim 2012/2013 - Zarządzeniem Nr 3/2013 Dziekana Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 23 lutego 2013 r. w *sprawie powołania komisji egzaminacyjnej w celu przeprowadzenia egzaminu dyplomowego dla studentów kierunku Pedagogika Specjalna na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej WSElil w Poznaniu*.

Zgodnie z § 53 Regulaminu Studiów warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest: uzyskanie zaliczenia wszystkich przedmiotów objętych planami studiów oraz zaliczenie praktyk studenckich; otrzymanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej (projektu); wywiązanie się ze wszystkich zobowiązań finansowych wobec Uczelni

Poddane oglądowi teczki karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu (błędnie określane jako „protokoły zaliczeniowe”) pozwoliły na stwierdzenie, iż są one prowadzone prawidłowo. Indeksy wymagają uzupełnienia o punkty ECTS.

W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane z przebiegiem studiów oraz procesem dyplomowania. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że zasadniczo sporządzane są one poprawnie.

Należy mieć jednak na uwadze, że zarówno numer albumu jak i numer dyplomu powinny być oznaczane kolejnymi liczbami bez dodatkowych oznaczeń, łamań itp. Ponadto stwierdzono, iż dyplomy zawierają informację, iż absolwent ukończył studia z wynikiem np. „bardzo dobrym” i uzyskał tytuł zawodowy „licencjata”. Należy jednak stosować formę mianownika, tzn. „bardzo dobry”, „licencjat”.

Nowy wzór dyplomu przyjęto Uchwałą nr 12/2012 Senatu Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu z dnia 26 września 2012 r. w sprawie uchwalenia wzoru dyplomu studiów w Wyższej Szkole Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu.

Stwierdzono, że decyzje w indywidualnych sprawach studenckich nie są wydawane w wymaganej przepisami formie, ponieważ mają postać zawiadomienia lub są wydawana wyłącznie w formie adnotacji na wniosku. Przepis art. 207 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym przewiduje, iż do decyzji, o których mowa w art. 169 ust. 10 i 11, decyzji podjętych przez organy uczelni w indywidualnych sprawach studentów (tj. przyjęcie na studia, przeniesienie, wznowienie, zgoda na warunkowe powtarzanie roku, zgoda na przedłużenie terminu, zgoda na urlop dziekański, skreślenie z listy studentów etc.) i doktorantów, a także w sprawach nadzoru nad działalnością uczelnianych organizacji studenckich oraz samorządu studenckiego stosuje się odpowiednio² przepisy art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) oraz przepisy o zaskarżaniu decyzji do sądu administracyjnego. Przepis stosuje się także do decyzji podjętych przez komisję stypendialną i odwoławczą komisję stypendialną, o których mowa w art. 175 ust. 3 i art. 176 ust. 3.

Decyzje powinny zawierać następujące elementy: oznaczenie organu, datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji. Uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które uznano za udowodnione, dowodów, na których się oparto, zaś uzasadnienie prawne wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów. Można odstąpić od uzasadnienia decyzji, gdy uwzględnia ona w całości żądanie strony, nie dotyczy to jednak decyzji rozstrzygających sporne interesy stron oraz decyzji wydanych na skutek odwołania.

² Decyzjami w rozumieniu KPA są wyłącznie decyzje zmieniające status prawny studenta (np. przyjęcie na studia, skreślenie z listy studentów). Natomiast do pozostałych decyzji przepisy KPA, w tym art. 107, stosuje się odpowiednio, aby student posiadał pełną wiedzę o podstawie prawnej i faktycznej podjętej w jego sprawie decyzji, a także aby był świadomy przysługującego mu prawa do odwołania oraz terminu, który na nie przysługuje.

Zgodnie z art. 14 KPA sprawy należy załatwiać w formie pisemnej. Mogą być one załatwiane ustnie, gdy przemawia za tym interes strony, a przepis prawa nie stoi temu na przeszkodzie. Treść oraz istotne motywy takiego załatwienia powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji.

Podstawowe regulacje dotyczące oceny efektów kształcenia zostały sformułowane w Regulaminie Studiów WSzEliI. Zapisy odnoszące się do tej kwestii są przejrzyste i nie budzą żadnych zastrzeżeń. W szczególności w Regulaminie wyodrębniono zasady ustalania terminów zaliczenia poszczególnych przedmiotów, warunki uprawniające do przystąpienia studenta do zaliczenia, sposoby zaliczania poszczególnych form zajęć oraz skalę ocen. Określono także minimalną i maksymalną liczbę egzaminów w czasie jednej sesji oraz zasady tworzenia harmonogramu sesji. Warto podkreślić, że Regulamin wyklucza egzaminowanie w czasie przeznaczonym na zajęcia dydaktyczne (często praktykowane w uczelniach jako tzw. egzamin zerowy). Do kwestii tej odnosi się również Uchwała Senatu Nr 5/2012 z dnia 25.04.2012r. w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia efektów kształcenia Dokument ten wyróżnia trzy typy diagnozy stosowanej w Uczelni: diagnozującą, formującą i sumującą. Służą one wstępnemu poznaniu wiedzy, umiejętności i postaw studentów (diagnozie na wejściu), ocenie bieżących postępów w nabyciu efektów w ramach poszczególnych przedmiotów i ocenie końcowej opanowania efektów. Taka koncepcja diagnozowania efektów jest słuszna i może przyczynić się do wyraźnego podniesienia efektywności kształcenia. Uczelnia nie wypracowała jednak jak dotąd procedury tak rozumianej ewaluacji i włączenia jej efektów do systemu doskonalenia jakości kształcenia. W tym samym dokumencie określono także repertuar metod końcowej kontroli efektów kształcenia. Jest on bardzo szeroki. Obok tradycyjnych sposobów badania efektów (egzaminy pisemne, ustne, prezentacje ustne itp.) przewidziano także sposoby niekonwencjonalne (symulacja sytuacji typowych i nietypowych dla danego obszaru działalności pedagogicznej, przygotowanie artykułu do publikacji, przygotowanie abstraktu wystąpienia konferencyjnego, opracowanie ekspertyz i opinii). Wskazane w dokumencie metody są adekwatne do charakteru zakładanych efektów i kierunku studiów i specjalności realizowanych w Uczelni. Stosowany w Uczelni wzór Karty przedmiotu zawiera zarówno formy weryfikowania efektów kształcenia jak i kryteria oceny. Jest on przejrzysty i dobrze służy zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia.

Procedura dyplomowania opisana jest w Regulaminie Studiów WSzEliI. Opis ten nie jest jednak szczegółowy. Odnośnie do charakteru samej pracy Regulamin stanowi jedynie, że: jest to projekt wykonany przez studenta pod kierunkiem nauczyciela akademickiego; „za pracę dyplomową (projekt) może być uznana praca powstała w ramach studenckiego ruchu naukowego (paragraf 50, ust. 2) oraz praca może być pisana w języku obcym w uzasadnionych przypadkach. Także informacje na temat charakteru egzaminu dyplomowego są dość skąpe. Przede wszystkim Regulamin nie precyzuje zakresu egzaminu i formy zadawania pytań egzaminacyjnych. Oryginalność prac nie jest sprawdzana za pomocą systemu kontroli antyplagiatowej. Wyjaśnienia Dziekana, że Uczelnia jest mała i wykładowcy są w stanie kontrolować samodzielność studentów podczas pisania prac jest przekonujące. Praca oceniana jest przez promotora i jednego recenzenta. Egzamin dyplomowy ma przebieg standardowy – odbywa się przed trzyosobową komisją, której członkowie zadają studentowi trzy pytania.

Bieżąca ocena efektów kształcenia jest realizowana rzetelnie. Świadczy o tym zarówno analiza protokołów egzaminacyjnych, jak i zgromadzone przez Uczelnię wytwory studentów. Sporadycznie zdarza się jednak, że efekty nie są weryfikowane starannie. Na takie przypadki wskazują niektóre protokoły zaliczeniowe ćwiczeń (*Metody rewalidacji indywidualnej*, ćw. 15.12.12 – same oceny bardzo dobre, *Edukacja plastyczna z metodyką*, ćw. , 9.02.2013 - same oceny bardzo dobre). Analiza wytworów studentów świadczy o tym, że sposób badania realizacji zakładanych efektów jest odpowiedni do zakładanych efektów kształcenia. Do egzaminów ustnych Uczelnia opracowała Metryczkę egzaminu (Załącznik 1c Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia , przyjętego Uchwałą Senatu Nr 22/2012 z dnia 26.09.2012r. Metryczka ta ma właściwy kształt i jest wypełniana przez egzaminatorów w sposób staranny. Także efekty osiągane przez studentów w trakcie realizacji praktyk zawodowych oceniane są rzetelnie. Realizacja tych efektów oceniana jest zarówno przez Zakładowego Opiekuna praktyki, jak i przez Opiekuna Praktyki z ramienia uczelni. Ten drugi zalicza studentowi praktykę na podstawie przedłożonej dokumentacji praktyki (dzienniczka praktyk) oraz opinii Zakładowego Opiekuna.

Skala odpadu i odsiewu na kierunku pedagogika specjalna, traktowana łącznie, jest stosunkowo wysoka (sięga od 5,6% do 27% w poszczególnych latach). Dominują rezygnacje ze studiów, ale występują także skreślenia z listy studentów z powodu nierealizowania przez studentów obowiązków wynikających z regulaminu studiów.

Zakładane efekty są prezentowane studentom przez prowadzących na pierwszych zajęciach. Z informacji uzyskanych na spotkaniu ze studentami wynika, że są oni dobrze poinformowani zarówno o zakładanych efektach, jak i o przewidywanych sposobach ich weryfikacji. Z raportu samooceny wynika, że Uczelnia rozważa także inne systemy upowszechnienia informacji na temat zakładanych efektów.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym nie wyrazili żadnych uwag dotyczących oceny ich osiągnięć w czasie studiów. Studenci pozytywnie ocenili praktykę stosowaną przez część wykładowców polegającą na uzyskiwaniu ocen częściowych w trakcie semestru, dzięki czemu mogą systematycznie sprawdzać swoją wiedzę i umiejętności, co także mobilizuje ich do systematycznej pracy.

- 4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

=

W roku 2012 kierunek „pedagogika specjalna” opuścili pierwsi absolwenci. Kilka miesięcy, które upłynęły od tego momentu jest zbyt krótką perspektywą czasową, aby mogły być podjęte badania dotyczące kariery zawodowej absolwentów na rynku pracy. Mając w pełni świadomość konieczności ustawowej w tej dziedzinie, władze Uczelni podjęły w tym zakresie stosowne decyzje i działania, powołując Biuro Karier (zob. zarządzenie nr 7/2012 z dnia 1 października 2012 r. Rektora Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu). , którym kieruje etatowy pracownik z kwalifikacjami w zakresie doradztwa zawodowego. Podczas zjazdów pełni on dyżur dla studentów, którzy bardzo rzadko jednak korzystają z jego usług. - W „Regulaminie...” wspomnianego Biura -zapisano, że do jego

zadań należy między innymi „monitorowanie karier zawodowych absolwentów Uczelni”. Jak wynika z dokumentów, pierwszy monitoring losów absolwentów kierunku pedagogika zostanie przeprowadzony na przełomie czerwca i lipca 2013 r.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Prace dyplomowe są prowadzone na ocenianym kierunku zgodnie ze standardami metodologicznymi. Tematyka prac uwzględnia problemy związane z kierunkiem studiów. Większość prac została oceniana poprawnie i zgodnie z ocenami prac przez promotora i recenzenta. Jednak wszystkie prace posiadają tylko jedną recenzję.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia są zgodne z misją Uczelni w zakresie przygotowania kadr, na które zapotrzebowanie w współczesnym społeczeństwie powinno rosnąć. Realizowany w niej kierunek posiada profil ogólnoakademicki, a przyjęte efekty kierunkowe przypisano do obszaru nauk humanistycznych i społecznych. Analiza niektórych efektów kierunkowych, a zwłaszcza przedmiotowych wskazuje jednak, że wykraczają one poza wskazane obszary nauk i należą do nauk medycznych, nauk o zdrowiu i nauk o kulturze fizycznej. Taki charakter niektórych efektów jest zgodny z tradycją i współczesnym stanem rozwoju pedagogiki specjalnej. Analiza matryc efektów kształcenia dowodzi, że wszystkie zakładane efekty kierunkowe mogą zostać osiągnięte. Opracowane przez uczelnię efekty kierunkowe i przedmiotowe są zgodne z wymaganiami Rozporządzenia MNiSzW z dnia 17.01.2012 w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Opis efektów kierunkowych i efektów przedmiotowych jest dostępny w dokumentach papierowych, ale nie jest publikowany w formie elektronicznej na stronie Uczelni lub w wewnętrznym systemie informacji elektronicznej Uczelni (tzw. Intranecie).

2) Zdecydowana większość efektów kształcenia została sformułowana w sposób zrozumiały i są one sprawdzalne. Pojedyncze efekty przedmiotowe nie zostały sformułowane w sposób pozwalający na ich operacjonalizację i nie są sprawdzalne. Do pojedynczych przedmiotów nie sformulowano efektów przedmiotowych przyjmując efekty kierunkowe. Według opinii studentów efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały.

3) Uczelnia opracowała spójny wewnętrznie i adekwatny do zakładanych efektów system ich weryfikacji. Uwaga powyższa dotyczy zarówno efektów etapowych, jak i końcowych. Jednak należy doskonalić działanie tego systemu w praktyce. Przede wszystkim doskonalenia wymaga procedura rzetelnej oceny prac dyplomowych. Poza tym należy wyeliminować nieadekwatne ocenianie postępów studentów, odnotowane w przypadku pojedynczych przedmiotów.

4) Monitoring karier absolwentów jest przez Uczelnię dopiero wdrażany. Uczelnia nie przeprowadziła dotąd badania losów zawodowych pierwszych swoich absolwentów z 2012 r. kierunku pedagogika specjalna. Powołała jednak Biuro Karier, któremu

przypisano takie zadanie i jak wynika z dokumentów w 2013 r. (przełom czerwca i lipca) przeprowadzi ono pierwsze badanie karier zawodowych absolwentów kierunku pedagogika specjalna na rynku pracy.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Kształcenie na kierunku pedagogika specjalna w Wyższej Szkole Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu trwa 6 semestrów. Czas trwania studiów jest wystarczający dla osiągnięcia założonych celów i efektów kształcenia. Uczelnia aktualnie kształci jedynie w systemie niestacjonarnym. Łączna liczba zajęć wynosi od 1311 do 1532 w zależności od specjalności. Poszczególne przedmioty podzielone są na dwa typy modułów: międzyspecjalnościowy (z podziałem wtórnym na moduł: treści ogólnych, podstawowych i kierunkowych oraz kształcenia specjalnościowego).

Moduł międzyspecjalnościowy obejmuje 811 godzin, a moduły specjalnościowe od 500 do 721 godzin. Liczba godzin jest zatem zgodna z Rozporządzeniem MNiSzW z dnia 12.07.2007 w sprawie standardów kształcenia (...), załącznik nr 78 (Dz. U. Nr 164, poz.1166 z późn. zm.). Uczelnia spełnia również wymogi w.w. rozporządzenia w zakresie treści podstawowych i kierunkowych. Wszystkie specjalności prowadzone w ramach kierunku przygotowują do wykonywania zawodu nauczyciela. Chociaż ramowy plan studiów nie uwzględnia podziału na moduły, zgodnie z Rozporządzeniem MNiSzW z dnia 17 stycznia 2012r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Uczelnia spełnia zdecydowaną większość wymogów w.w. rozporządzenia. Zastrzeżenia budzi jedynie niedostateczna, niezgodna z wymogami w.w. rozporządzenia liczba godzin podstaw dydaktyki (20 godzin dydaktyki zamiast 30). Realizowany w uczelni program kształcenia zapewnia możliwość realizowania wszystkich efektów kształcenia przyjętych Uchwałą Senatu WSzEII w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunku pedagogika specjalna w dniu 25 kwietnia 2012r. Ponieważ efekty te są zgodne z ogólnymi i szczegółowymi efektami kształcenia, określonymi w Rozporządzeniu MNiSzW z dnia 17 stycznia 2012r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela realizowane w uczelni kształcenie jest zgodne z zakładanymi i przewidzianymi prawem kwalifikacjami absolwenta. Analiza matrycy efektów kształcenia, opracowana przez Uczelnię dowodzi, że wszystkie zakładane efekty kształcenia mogą być zrealizowane. Tym sposobem realizowany program kształcenia jest także zgodny z paragrafem 8.1 Rozporządzenia MNiSzW z dnia 5 października 2011 w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Uczelnia prawidłowo dobrała formy realizacji zajęć do zakładanych celów i efektów kształcenia. Większość przedmiotów objętych planem studiów realizowana jest zarówno w formie wykładów, jak i ćwiczeń. W przedmiotach o charakterze metodycznym częściej stosowane są formy ćwiczeniowe. Analiza ramowego planu studiów dowodzi, że zarówno w

module międzyspecjalnościowym jak i w specjalnościowych występuje przewaga ćwiczeń nad wykładami.

Dobór treści i metod kształcenia został szczegółowo opisany w sylabusach (kartach przedmiotów), dla których Uczelnia opracowała wzór. W większości przypadków dobór metod i treści nie budzi żadnych zastrzeżeń i w pełni pozawala na realizację zakładanych celów i uzyskanie zakładanych efektów. Treści dobierane są zgodnie z charakterem przedmiotów i aktualnym stanem wiedzy. Analiza sylabusów pozwala jednak dostrzec także rozwiązania nieprawidłowe, które powinny zostać usunięte w wyniki działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W pojedynczych sylabusach treści zajęć nie są zgodne zakładanymi efektami. Przykładowo w karcie przedmiotu *Formy wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin w środowisku* treści programowe koncentrują się wokół pomocy psychologicznej jako takiej (7 godzin z 15), 4 godziny poświęcone są analizie pojęć, a 4 godziny wybranym autorskim programom wsparcia, bliżej niesprecyzowanym. Tymczasem w efektach słusznie wskazano wiedzę na temat form wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, instytucji a także regulacji prawnych. W pojedynczych kartach przedmiotu literatura nie jest adekwatnie dobrana do nazwy przedmiotu, treści i zakładanych efektów. Przykładowo: w karcie przedmiotu *Współczesne koncepcje edukacji i terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną* dominującą literaturą są polskie przepisy prawne w sprawie kształcenia uczniów z niepełnosprawnością. Tymczasem dokumenty te z pewnością nie dostarczają całej, a nawet podstawowej wiedzy na temat dzisiejszych koncepcji edukacji i terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną. Nie wszyscy autorzy kart przedmiotów dokonują także selekcji literatury obowiązkowej i uzupełniającej. Przykładowo w karcie przedmiotu *Pedagogika specjalna* umieszczono 15 pozycji obowiązkowych i 18 uzupełniających. Doświadczenia dydaktyczne nie wskazują, aby studenci mogli przeczytać i przemyśleć tyle tekstów. Poza tym, szanując autonomię wykładowców zakresie budowania kursów, należy wskazać na nieprawidłowości w doborze literatury tego przedmiotu. Wśród pozycji obowiązkowych znalazła się np. *Spółeczna psychologia kliniczna* (red. H. Sęk), zabrakło za to podstawowej monografii na temat koncepcji teoretycznych współczesnej pedagogiki specjalnej (A. Krauze: *Współczesne paradygmaty pedagogiki specjalnej*. Kraków 2010).

Zasady budowania systemu ECTS w Uczelni zostały określone Zarządzeniem Rektora WSEiII z dnia 26.09. 2012 r. Dokument ten reguluje zasady tworzenia systemu punktów ECTS w uczelni w sposób przeważnie zgodny z prawem nadrzędnym, a w szczególności Ustawą z dnia 25 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365) z późn. zm. oraz Rozporządzeniem MNiSzW z dnia 5 października 2011r w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (DZ. U Nr 243, poz. 1445). Niezgodny z Art. 165 Ustawy z dnia 25 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym jest jedynie zapis regulujący wymaganą liczbę punktów ECTS w roku akademickim, nie zaś w poszczególnych semestrach.

Na wszystkich ścieżkach kształcenia (specjalnościach) realizowanych na kierunku pedagogika specjalna łączna liczba punktów ECTS przekracza minimalnie wymagane 180 punktów. Uczelnia narusza jednak w niewielkim stopniu wymagania Art. 165 Ustawy z dnia

25 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym, a czasami także Zarządzenie Rektora WSEiI z dnia 26.09. 2012 r. Przykładowo, według Ramowego Planu studiów na specjalności *Logopedia z terapią pedagogiczną* w semestrach III i IV realizowanym przedmiotom przypisano po 28 punktów ECTS, co narusza oba w.w. akty prawne. Ponad 60 punktów rocznie realizowanych jest na roku III. Odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku specjalności *Oligofrenopedagogika z edukacją elementarną*. Na tej specjalności w semestrze III realizowanych jest 35 punktów ECTS, w semestrze IV – 26 ECTS, w V- 27 i w VI – 31. Przewodniki po poszczególnych przedmiotach zawierają informacje o nakładzie czasu pracy studenta, potrzebnym do opanowania zakładanych efektów i uzyskania zaliczenia przedmiotu. Ich analiza wskazuje, że punkty ECTS są przypisywane poszczególnym przedmiotom w sposób nieodpowiadający zakładanemu nakładowi czasu pracy, potrzebnemu do ich zaliczenia (np. *Dydaktyka specjalna*: 120 godzin nakład czasu pracy studenta – 2 punkty ECTS; *Metodyka opieki i wychowania w placówkach opieki całkowitej i częściowej*: 52 godziny nakładu pracy studenta – 3 punkty ECTS; *Terapia z udziałem zwierząt* - 52 godziny nakładu pracy studenta – 3 punkty ECTS; *Pomoc i opieka dla dorosłych osób autystycznych* - 53 godziny nakładu pracy studenta – 3 punkty ECTS). W niektórych przypadkach opis nakładu pracy studenta jest niejasny, co utrudnia ocenę prawidłowości przypisywania punktów ECTS do poszczególnych przedmiotów [np. *Pedagogika ogólna* – przedmiot jest realizowany przez 30 godzin, a w zestawieniu nakładu pracy studenta wykazano jedynie 20 godzin kontaktowych z nauczycielem. W tej sytuacji nie wiadomo, czy chodzi o dodatkowe 20 godzin kontaktowych (np. podczas konsultacji), czy też autor karty przedmiotu pomyłkowo zaniżył liczbę godzin kontaktowych). Analogiczna sytuacja występuje w karcie przedmiotu *Podstawy psychologii ogólnej*, gdzie wykazano 3 godziny kontaktowe z nauczycielem podczas gdy przedmiot obejmuje 15 godzin wykładów i 15 godzin ćwiczeń).

Program kształcenia na kierunku pedagogika specjalna został opracowany zgodnie z aktualnym stanem rozwoju dyscypliny. Znaczący nacisk położono na podstawy medyczne pedagogiki specjalnej, co jest uzasadnione charakterem prowadzonych na kierunku specjalności, choć Uczelnia nie przyjęła efektów obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz o kulturze fizycznej. Autorzy koncepcji przyjęli modułową strukturę budowy programu. Jest to decyzja słuszna, chociaż w przypadku analizowanego kierunku koncepcja ta wymaga dopracowania i uszczegółowienia. Przede wszystkim należy żałować, że koncepcja ta nie uwzględnia modułów wyróżnionych w Rozporządzeniu MNiSzW z dnia 17 stycznia 2012r w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Rozwiązanie takie wydaje się optymalne, ponieważ Uczelnia zapewnia przygotowanie nauczycielskie na każdej ścieżce specjalizacyjnej. Szkoda także, że koncepcja nie wyjaśnia wszystkich kwestii programowych. Przede wszystkim w Programie kształcenia nie opisano wewnętrznej struktury modułu międzyspecjalnościowego, a zatem nie wskazano przedmiotów składających się na moduł treści ogólnych, podstawowych i kierunkowych. W skład modułu międzyprzedmiotowego wchodzi 30 przedmiotów. Liczną grupę stanowią przedmioty psychologiczne (6 przedmiotów), pedagogiczne (7 przedmiotów) i specjalnopedagogiczne (5 przedmiotów). W programie studiów znalazły się wszystkie przedmioty wchodzące w skład kanonu kształcenia na kierunku. Układ przedmiotów i dobór treści w ramach modułów specjalnościowych są dobrane prawidłowo i zapewniają zakładaną

strukturę kwalifikacji zawodowej absolwentów. Poszczególnym modułom i przedmiotom przypisano punkty ECTS, przy czym ponad 30% punktów ECTS przypisano modułom specjalnościowym, traktowanym jako przedmioty do wyboru. Został spełniony zatem wymów Rozporządzenia MNiSzW z dnia 5 października 2011r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Przyjęta na kierunku sekwencja przedmiotów jest prawidłowa, gdyż pozwala na systematyczne budowanie wiedzy studentów. Przedmioty ułożone są we właściwej kolejności w poszczególnych semestrach. Zastrzeżenia budzi rozkład zajęć poszczególnych przedmiotów, stosowany w Uczelni. Rozkład zjazdów jest prawidłowy, ale plany poszczególnych zjazdów są zmienne. Co więcej, w uczelni kumuluje się zajęcia w kilkogodzinne bloki przedmiotowe. Uwaga ta dotyczy zarówno wykładów jak i ćwiczeń. W rezultacie prowadzi to patologicznych sytuacji, uniemożliwiających systematyczne uczenie się studentów. Przykładowo, w roku akademickim 2012/2013 wykłady z przedmiotu *Psychologia rozwojowa dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym* zakończyły się już na pierwszym zjeździe, a pierwszego dnia zajęcia z tego przedmiotu trwały 8 godzin). Tworzenie kilkogodzinnych bloków tego samego przedmiotu jest praktykowane także w odniesieniu do ćwiczeń (np. na zjeździe trzecim 13-14.10.2012 zrealizowano aż 8 spośród 15 godzin ćwiczeń z przedmiotu *Metody badań pedagogicznych*). Studenci uważają jednak, że liczba zjazdów i intensywność zajęć w poszczególne dni jest odpowiednia do ich możliwości percepcyjnych i wydolności intelektualnej.

Uczelnia dobrze dba o praktyczne przygotowanie studentów. Łączny wymiar praktyk jest odpowiedni do zakładanych celów i efektów kształcenia, przypisanych praktykom. Łączny wymiar praktyk wynosi 270 godzin, co jest zgodne z Rozporządzeniem MNiSzW z dnia 17.01.2012 w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela. Praktyki podzielone są na trzy części (Praktyka pedagogiczna- 150 godzin, oraz dwie praktyki specjalnościowe po 60 godzin). Praktyki realizowane są w II, IV i V semestrze studiów i są prawidłowo skoordynowane z nabywaniem przez studentów kompetencji w trakcie wykładów i ćwiczeń. Regulamin zawodowych praktyk studenckich Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu (przyjęty Uchwałą Senatu z dnia 26.09.2012r.) określa typy placówek przeznaczonych do odbywania poszczególnych praktyk w sposób umożliwiający opanowanie zakładanych efektów oraz uwzględnia specyfikę poszczególnych specjalności. Analiza dokumentacji praktyk pozwala stwierdzić, że regulamin ten jest przestrzegany. Tym samym system zaliczania praktyk działa prawidłowo i pozwala na kontrolę nabywania zakładanych umiejętności praktycznych przez studentów. Poprzedni program kształcenia praktycznego na kierunku pedagogika specjalna w Uczelni jest zgodny ze standardami kształcenia z 2007 r. a także rozporządzeniem MENiS z dnia 7 września 2004 w sprawie standardów kształcenia nauczycieli. Realizowane przez studentów praktyki obejmują wymaganą liczbę godzin, a nabywane w ich trakcie umiejętności są zgodne ze strukturą kwalifikacji określoną w w.w. rozporządzeniu. Uczelnia dysponuje dokumentacją praktyk studenckich.

Uczelnia wypracowała prawne podstawy, pozwalające na indywidualizację procesu kształcenia studentów, w tym dostosowanie procesu kształcenia do potrzeb studentów

wybitnie zdolnych i niepełnosprawnych. Regulamin studiów przewiduje zarówno możliwość studiowania według indywidualnego planu i programu nauczania (paragraf 10), jak i zgodnie z indywidualną organizacją studiów (paragraf 11). Poza tym powołano Pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych (Zarządzenie Rektora z dnia 1.10.2012 r. Studenci niepełnosprawni, którzy z racji swojego stanu zdrowia narażeni są na absencje, korzystają z Indywidualnej Organizacji Studiów. Budynki uczelni są dostosowane pod względem komunikacyjnym do potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchową. W uczelni wdrożono także elementy Uniwersalnego Projektowania Zajęć (np. możliwość nagrywania wykładów przez studentów, przysyłanie niepełnosprawnym studentom drogą mailową prezentacji używanych w trakcie wykładów przez wykładowców). Aktualnie w uczelni studiuje 9 studentów z orzeczeniem o niepełnosprawności.

W trakcie spotkania zespołu oceniającego ze studentami zostały odczytane sylwetki absolwentów dla każdej ze specjalności. Zdaniem obecnych na sali studentów III roku studiów kompetencje i umiejętności zapisane w tych dokumentach odpowiadają realizowanemu przez nich programowi studiów.

Studenci opowiedzieli także o problemach związanych z odbywaniem praktyk specjalistycznych. Wiele instytucji oświatowych oczekuje rekompensaty finansowej za możliwość odbywania u nich praktyk w wysokości nawet 2000 zł. Zdaniem studentów władze Wydziału w zbyt małym stopniu wspierają studentów w poszukiwaniu miejsca do odbywania takich praktyk. Zdaniem władz Wydziału problem wynika z tego, że studenci wolą odbywać praktyki w miastach, w których mieszkają, niż w Poznaniu, gdzie Uczelnia dysponuje umowami z odpowiednimi placówkami.

Zgodnie z par. 10 Regulaminu Studiów Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu Studenci, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce (średnia ocen z dotychczasowego przebiegu studiów powyżej 4,5), mogą ubiegać się o przyznanie indywidualnego planu studiów i programów nauczania. Dotychczas żaden ze studentów nie ubiegał się o taką formę indywidualizacji studiów.

Z kolei studenci, którzy z określonych powodów nie mogą kontynuować nauki w zwykłym trybie, np. ze względu na niepełnosprawność, konieczność wychowywania małoletniego dziecka, mogą ubiegać się zgodnie z par. 11 Regulaminu Studiów WSEliI o indywidualną organizację studiów, która sprowadza się do ustalenia indywidualnych terminów realizacji obowiązków dydaktycznych wynikających z planu studiów.

Dwoje studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym przyznało, że złożyli wnioski o indywidualną organizację studiów, gdy z przyczyn zgodnych z Regulaminem Studiów nie mogli w normalnym trybie kontynuować studiów. Ich podania zostały rozpatrzone pozytywnie, dzięki czemu mogli oni kontynuować studia.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Koncepcja studiów na kierunku pedagogika specjalna w WSzEliI w Poznaniu jest wewnętrznie spójna. Treści programowe są w zdecydowanej większości przypadków dobrze skomponowane z zakładanymi efektami kształcenia. W uczelni przejęto prawidłowe formy realizacji zajęć. Większość przedmiotów realizowana jest zarówno w formie wykładów, jak i

ćwiczeń. Treści wykładowe i ćwiczeniowe zostały logicznie podzielone. W ramach modułu specjalizacyjnego realizowane są przedmioty tylko w formie ćwiczeniowej, co jest uzasadnione charakterem ich celów i zakładanych efektów kształcenia. Rozwiązania te dobrze świadczą o dbałości uczelni o przygotowanie zawodowe studentów. Analiza Programu studiów i treści Kart przedmiotów dowodzi, że przewidywany w Uczelni szeroki i odpowiedni do zakładanych efektów repertuar metod dydaktycznych jest odpowiednio wykorzystywany przez wykładowców. Jedyne zastrzeżenia budzą sformułowania efektów przedmiotowych w pojedynczych przedmiotach.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Czas trwania studiów jest wystarczający do osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Jest on także zgodny z przepisami nadrzędnymi. Programy studiów przewidują także realizację wymaganych punktów ECTS, choć nie zawsze podział punktów ECTS w poszczególnych semestrach jest zgodny z wymogami Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym z późniejszymi zmianami. Należy także skorygować zasady przydzielania punktów ECTS poszczególnym przedmiotom. Aktualnie punktacja ta jest często nieadekwatna w stosunku do zakładanego, przeciętnego nakładu czasu pracy studenta (z reguły zawyżona). Dobór form realizacji zajęć przedmiotów/modułów kształcenia we wszystkich realizowanych na kierunku pedagogika specjalna planach kształcenia nie budzi zastrzeżeń. W uczelni stosunkowo dużo zajęć realizowanych jest w formie ćwiczeń, co zasługuje na uznanie. Prawdopodobnie dobrzebrane zostały także metody kształcenia. Treści kształcenia poszczególnych przedmiotów są z reguły odpowiednie do zakładanych celów i efektów i zgodne z aktualnym stanem wiedzy. Realizowane do roku 2012/2013 programy kształcenia umożliwiały realizację zakładanych ogólnych i szczegółowych celów kształcenia oraz zakładanych efektów kształcenia. Są one także (z wyjątkiem godzin dydaktyki) zgodne z Rozporządzeniem MNiSzW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, a zatem pozwalają nabyć studentom zakładane kwalifikacje. Uczelnia powinna jednak opracować szczegółowe sylwetki absolwentów poszczególnych specjalności. Zdaniem studentów realizacja programu kształcenia prowadzi do zdobycia kompetencji i umiejętności określonych w sylwetce absolwenta. Studenci mają trudności w odbywaniu praktyk specjalizacyjnych, związanych z nieprzychylnością instytucji oświatowych. Studenci korzystają z indywidualnej organizacji studiów w sytuacjach losowych. Regulamin Studiów umożliwia także indywidualny plan studiów i program nauczania, jednak do tej pory żaden ze studentów nie skorzystał z tej możliwości.

2) Analiza realizowanych w kierunku Pedagogika specjalna treści programowych, form zajęć, stosowanych metod kształcenia pozwala uznać, że stanowią one spójną całość z zakładanymi efektami kształcenia. Zajęcia realizowane są z reguły w formach wykładów i ćwiczeń. Koncepcja realizacji praktyk jest odpowiednia do zakładanych efektów i stanowi integralny element koncepcji kształcenia. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku Pedagogika specjalna stosują różnorodne metody kształcenia, odpowiednio dobierane do zakładanych efektów. Często są to metody aktywne, pobudzające uwagę studentów i sprzyjające samodzielnemu nabywaniu zakładanych efektów.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

Na kierunku pedagogika specjalna zatrudnionych jest 44. nauczycieli akademickich. Biorąc pod uwagę niewielką liczbę kształcących się studentów (ogółem 133.), należy stwierdzić, że na ocenianym kierunku kadra jest wystarczająco liczna, aby zostały zrealizowane wszystkie zakładane cele i efekty kształcenia. Na wspomnianą liczbę 44. nauczycieli akademickich 10. zatrudnionych jest na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, - których zgłoszono do minimum kadrowego (4 osoby z tytułem profesora bądź ze stopniem naukowym doktora habilitowanego i 6 osób ze stopniem naukowym doktora). Z pozostałymi nauczycielami akademickimi nawiązany jest stosunek pracy w formie umowy cywilno-prawnej. Prowadzący zajęcia dydaktyczne na pedagogice specjalnej w większości reprezentują obszary nauk społecznych i humanistycznych. Biorąc jednak pod uwagę związki merytoryczne tego kierunku studiów z naukami medycznymi i biologicznymi (zostały w tym zakresie założone stosowne efekty kształcenia, choć – jak wyżej napisano – nieprawidłowo przypisano je naukom społecznym i humanistycznym) władze Uczelni zadbały o to, aby w zespole - nauczających (także w grupie zgłoszonych do ~~w~~- minimum - kadrowego) znalazły się osoby reprezentujące wspomniane obszary wiedzy. Poza jednym nauczycielem akademickim, który od czasu uzyskania stopnia doktora psychologii (2004 r.), nie opublikował żadnej pracy naukowej, wszyscy pozostali zaliczeni przez Uczelnię do minimum kadrowego wydali w ostatnich pięciu latach szereg monografii, rozpraw i artykułów z dziedziny nauk społecznych i humanistycznych albo z obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej dotyczące problematyki związanej z procesem kształcenia na ocenianym kierunku. -Ze szczegółowej analizy struktury kwalifikacji kadry dydaktycznej jednoznacznie wynika, że zapewnia ona realizację zakładanych celów i efektów kształcenia na kierunku pedagogika specjalna.

- 2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

Do minimum kadrowego zgłoszono 10 nauczycieli akademickich, w tym 4 z tytułem naukowym profesora lub ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 ze stopniem naukowym doktora. W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych stopni naukowych.

Wszyscy spełniają warunki ujęte w art. 112a ust. 3 i art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). Oświadczenia o

wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego zostały złożone przed rozpoczęciem roku akademickiego, nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki. Żaden ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich nie przekroczył limitu minimów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1 – 2 ww. ustawy. Stwierdzono, że oświadczenia zostały wypełnione z różną dokładnością (w niektórych przypadkach brakuje wskazania podstawowej jednostki organizacyjnej albo nazwy kierunku albo poziomu studiów), dlatego w przyszłości należy zwracać większą uwagę na ich staranne sporządzanie.

Wszyscy nauczyciele akademicki wchodzący w skład minimum kadrowego spełniają warunek bycia zatrudnionym nie krócej niż od początku semestru studiów, zgodnie z § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.).

Umowy o pracę nie zawierają wymaganej art. 119 ust. 1. pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym informacji, czy Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy w rozumieniu wymienionej ustawy. Nie wpłynęło to na możliwość wliczenia nauczycieli akademickich do minimum kadrowego, ponieważ kształcenie jest prowadzone wyłącznie na poziomie studiów pierwszego stopnia, jednak konieczne jest sporządzenie odpowiednich aneksów do umów. Informacje na ten temat w zał. 5 cz. I uzupełniono na podstawie oświadczeń.

Należy także zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 76 ust. 2 ww. ustawy, warunkiem pełnienia funkcji kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej lub jego zastępcy jest zatrudnienie w uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Ponadto dziekan jest nazwą funkcji, a nie – jak określono to w powołaniu – stanowiska. Stanowiska zostały określone w art. 110 ust. 1-2 ww. ustawy. Pracownicy naukowo-dydaktyczni i naukowcy są zatrudniani na stanowiskach: profesora zwyczajnego, profesora nadzwyczajnego, profesora wizytującego, adiunkta, asystenta; pracownicy dydaktyczni - na stanowiskach: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora lub instruktora. Zatem niewłaściwe jest również zatrudnianie na stanowisku profesor (jest to nazwa tytułu naukowego).

Każdemu ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami, zgodnie z § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Biorąc pod uwagę wyłącznie wymagania formalne, na obecnym etapie procedury należy stwierdzić, że warunek minimum kadrowego jest spełniony.

Zatrudniony zespół nauczycieli akademickich generalnie posiada dorobek naukowy i niezbędne kwalifikacje dydaktyczne, które są zbieżne z realizowanym programem i zakładanymi efektami kształcenia na kierunku pedagogika specjalna. Należy jednak zauważyć, że przyjęta przez Uczelnię definicja prowadzonego kierunku pedagogika specjalna, która umiejscowiła go w obszarze nauk społecznych i humanistycznych, uniemożliwia zaliczenie do minimum kadrowego osób posiadających dorobek naukowy z dziedziny nauk medycznych (1 profesor nauk medycznych i jeden doktor biologii (zob. przywołane wyżej rozporządzenie z dnia 5 października 2011 r.). Ponadto

§ 12, ust 1. wspomnianego rozporządzenia stanowi, że do minimum kadrowego nie może zostać zaliczony nauczyciel akademicki, który nie posiada dorobku naukowego (dotyczy to jednej osoby ze stopniem naukowym doktora psychologii). W świetle powyższego Wydział Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej WSEiI w Poznaniu nie spełnia minimum kadrowego do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku pedagogika specjalna o profilu ogólnoakademickim. Trzeba zauważyć, że w przypadku osób spoza minimum kadrowego mniejsza aktywność naukowo-badawcza i publikacyjna jest zastępowana doskonaleniem kwalifikacji dydaktycznych poprzez uczestnictwo w studiach podyplomowych i kursach doskonalących umiejętności praktyczne z zakresu kierunku studiów, dzięki czemu prowadzone przez nich zajęcia specjalnościowe i specjalizacyjne są realizowane na wysokim poziomie merytorycznym.

—Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (10) do liczby studentów kierunku pedagogika specjalna (133) spełnia wymagania § 17 ust. 1. pkt 2 i 3 wspomnianego wyżej rozporządzenia i wynosi 13,3 przy wymaganym 1:160.

Poza kilkoma przypadkami, obsada zajęć dydaktycznych nie budzi poważniejszych zastrzeżeń. Wszystkim osobom stanowiącym minimum kadrowe powierzono zajęcia z przedmiotów, którym przypisano szczegółowe efekty kształcenia pozostające w zgodzie z reprezentowanymi przez nich obszarami wiedzy, dziedzinami nauki oraz dyscyplinami naukowymi. Ta zasada nie zawsze jest zachowana w przypadku nauczycieli spoza minimum kadrowego. Wątpliwości wzbudza powierzenie wykładów z tzw. przedmiotów kierunkowych i wąsko specjalizacyjnych osobom z tytułem zawodowym magistra, którzy nie posiadają żadnego dorobku naukowego w tym zakresie, a niekiedy także stosownego wykształcenia. Taka sytuacja ma miejsce między innymi w przypadku przedmiotu historia wychowania, prawo rodzinne i opiekuńcze (mgr pedagogiki w zakresie pracy socjalnej), dydaktyka specjalna (mgr pedagogiki w zakresie pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną), psychologia kliniczna, psychopatologie (dr nauk medycznych w zakresie biologii medycznej), podstawy neuropsychologii (mgr psychologii), diagnoza i terapia afazji (dr nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, dorobek naukowy zasadniczo dotyczy nazewnictwa, jeden artykuł opublikowany w periodyku „Logopedia” na temat afazji).

- 3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Wydział prowadzi kształcenie wyłącznie na poziomie studiów pierwszego stopnia. Jego aktywność jest zorientowana lokalnie, na współpracę z otoczeniem i kształcenie relatywnie niewielkich grup specjalistów. Obrany kierunek rozwoju, w którym dydaktyka przeważa nad nauką (organizowane konferencje mają na celu głównie

współpracę z interesariuszami zewnętrznymi) odzwierciedla fakt, iż w ostatnich 5 latach żaden z pracowników jednostki nie uzyskał stopnia lub tytułu naukowego.

Nauczyciele akademicki na kierunku „pedagogika specjalna” w większości reprezentują obszary nauk humanistycznych i nauk społecznych. Ze względu na merytoryczne związki tego kierunku studiów z naukami medycznymi i biologicznymi, na ocenianym kierunku prowadzą zajęcia dydaktyczne (także wchodząc do minimum kadrowego) nauczyciele akademicki reprezentujący odpowiednie obszary nauk.

Rada Wydziału wyraża opinię o kandydatach do zatrudnienia jako nauczycieli akademickich (Uchwała nr 11/2012 Rady Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 11 września 2012 r. w sprawie wyrażenia opinii o kandydatach do zatrudnienia jako nauczycieli akademickich wydziału; Uchwała nr 14/2012 Rady Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie wyrażenia opinii o kandydatach do zatrudnienia jako nauczycieli akademickich wydziału).

Zarządzeniem nr 2/2009 Kanclerza z dnia 16 listopada 2009 r. wprowadzono Regulamin Pracy określający m. in. podstawowe prawa i obowiązki pracodawcy i pracownika oraz czas pracy.

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicki);

(Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena)

Dwa, spośród trzech hospitowanych zajęć, były prowadzone nieprawidłowo. Jeden wykład nie zawierał treści naukowych i tym samym nie służył realizacji efektów kształcenia. Na drugich hospitowanych zajęciach wykładowczyni nie tylko że nie dostosowała przekazu informacji do poziomu znajomości problematyki przez audytorium (hospitowane zajęcia z tego przedmiotu odbywały się po raz pierwszy w trakcie studiów), ale zajęcia były monotonne i chaotyczne.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ CZĘŚCIOWO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Liczba nauczycieli akademickich w pełni gwarantuje osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia jest generalnie prawidłowa. -

2) Uczelnia nie spełnia warunków minimum kadrowego do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku pedagogika specjalna o profilu ogólnoakademickim, ponieważ jedna osoba ze stopniem doktora nauk humanistycznych w zakresie psychologii nie posiada żadnego dorobku naukowego oraz jedna osoba ze stopniem doktora nauk biologicznych w zakresie biologii nie posiada dorobku naukowego

w obszarze nauk społecznych i humanistycznych Ponadto -uchybień jest powierzenie prowadzenia niektórych wykładów z tzw. przedmiotów kierunkowych i wąsko specjalizacyjnych osobom z tytułem zawodowym magistra, którzy nie posiadają żadnego dorobku naukowego w tym zakresie, a niekiedy także stosownego wykształcenia.

3) Polityka kadrowa Uczelni głównie sprzyja - podnoszeniu kwalifikacji dydaktycznych (organizowane konferencje mają na celu przede wszystkim współpracę z interesariuszami zewnętrznymi), brakuje natomiast zasad wspierania rozwoju naukowego pracowników .

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Na podstawie umów najmu (umowa nr 1 z dnia 01.09.2009 r. i umowa nr 2 z dnia 01.09.2012 r. z Zespołem Szkół z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi nr 2 w Poznaniu oraz umowa nr 3 z dnia 28.06.2012 r. z Zespołem Szkół i Placówek Oświatowych. Szkoła Podstawowa nr 26 w Poznaniu), Uczelnia ma do dyspozycji odpowiednią infrastrukturę, która w pełnym zakresie umożliwia realizację deklarowanych efektów kształcenia na kierunku pedagogika specjalna. Składają się na nią trzy budynki dydaktyczne (B, C i E), pełnowymiarowa sala gimnastyczna (budynek A), dwie małe sale gimnastyczne do ćwiczeń ruchowych i zajęć z aerobiku (budynek A i E), siłownia (budynek C), pełnowymiarowe boisko ze sztuczną nawierzchnią przystosowaną do gry w piłkę koszykową, ręczną, siatkową i nożną oraz obszerny plac, który pełni funkcję parkingu. Wszystkie sale dydaktyczne w liczbie 27. o powierzchni od 25 do 50 m² są standardowo wyposażone

w rzutniki i sprzęt audiowizualny (między innymi 7 tablic interaktywnych, 7 rzutników multimedialnych, 16 telewizorów, 10 DVD, 6 laptopów, kilka zestawów nagłaśniających). Ponadto studenci mogą korzystać z 10. sal multimedialnych i 3. pracowni komputerowych z nieograniczonym dostępem do sieci Internet, a także z uczelnianej Biblioteki, która nie tylko na miejscu udostępnia fachową literaturę do poszczególnych przedmiotów kształcenia, ale także pozycje z e-zasobów naukowych: Open Acces, repozytoriów naukowych, Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz EBSCO. Umożliwia również zdalne zamawianie kopii – skanu z fragmentu książki lub artykułu z czasopism drukowanych, które gromadzą i udostępniają inne biblioteki naukowe. Należy ponadto zauważyć, że Uczelnia podpisała umowy

z Wojewódzką Biblioteką Pedagogiczną oraz Biblioteką Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, dzięki którym studenci pedagogiki specjalnej, a także pracownicy dydaktyczni w nieograniczonym zakresie mogą korzystać z ich zasobów bibliotecznych.

Studenci bardzo pozytywnie ocenili infrastrukturę Uczelni, jeśli chodzi o wyposażenie w sprzęt audiowizualny. Problemy zbyt małych sal względem liczby studentów obecnych na zajęciach dotyczą jednak w znacznej mierze studentów I roku, kiedy to zajęcia odbywają się dla grupy składającej się z jednego rocznika. Dla studentów brakuje wówczas krzeseł i ławek, przy których mogliby notować. Problem ten rozwiązuje się wraz z początkiem II roku studiów, kiedy to studenci odbywają już zajęcia w mniejszych grupach specjalizacyjnych.

Sporadyczne problemy z wielkością sali pojawiają się także w trakcie kolejnych lat studiów, jednak wynikają one w znacznej mierze z nieprzystosowania wielkości sali do metod

dydaktycznych stosowanych przez danego prowadzącego. W ramach swoich możliwości Uczelnia stara się na bieżąco dokonywać zmian w salach, by zapewnić jak największy komfort uczącym i uczącym się.

Infrastruktura Uczelni w znacznej mierze jest przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez montaż odpowiednich wind, podjazdów i przystosowanie toalet. W indywidualnych przypadkach osób z niepełnosprawnościami ruchowymi dokonuje się odpowiednich zmian w siatce sal, by zapewnić jak najbardziej dogodne warunki do studiowania.

Studenci sięgają do księgozbioru zgromadzonego przez Uczelnię z większą częstotliwością w okresie przygotowywania pracy dyplomowej. Większość studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym zadeklarowała, że korzysta z materiałów dostępnych za pośrednictwem internetu lub kupuje potrzebne książki w księgarniach.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.....

Studenci raczej pozytywnie oceniają infrastrukturę Uczelni za wyjątkiem przede wszystkim zbyt małej wielkości sal na zajęciach na I roku studiów. Budynki, w których odbywają się zajęcia są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Uczelnia dysponuje dobrą bazą infrastrukturalną, która w pełni gwarantuje osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia na kierunku pedagogika specjalna. Budynki i mieszczące się w nich sale dydaktyczne są w należytym stanie technicznym i spełniają na wystarczającym poziomie standardy wyposażenia. Studenci mają dostęp do zbiorów tradycyjnej biblioteki oraz e-bibliotek, a także do sieci Internet.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Na kierunku „pedagogika specjalna” zostało utworzone koło naukowe „Pedagog”. Co roku są wybierane nowe władze koła, które przygotowują plan działań. Niestety z uwagi na to, że studenci tego kierunku studiują w trybie niestacjonarnym, a co się z tym wiąże bardzo często dojeżdżają na zajęcia spoza Poznania oraz w dni poza zjazdami pracują, nie wykazują oni zbyt dużej aktywności w zakresie działalności naukowej.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ NIE DOTYCZY

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Studenci nie wykorzystują możliwości, które stwarza im funkcjonowanie koła naukowego.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

W myśl § 17 Regulaminu Studiów, warunki i tryb rekrutacji na studia uchwała Senat. Zgodnie z Uchwałą nr 12/2011 Senatu Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu z dnia 23 listopada 2011 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji w roku akademickim 2012/2013, wstęp na studia jest wolny, pod warunkiem spełnienia wszystkich wymogów zapisanych w art. 169 ust. 1 pkt 2 ustawy (Prawo) o szkolnictwie wyższym oraz ustalonych przez Uczelnię. W roku akademickim 2012/2013 przyjęcie na I rok studiów pierwszego stopnia na kierunku „pedagogika specjalna” odbyło się w ramach limitu przyjęć ustalonych w zarządzeniu Rektora (decydowała kolejność zgłoszeń). Nabór na I rok studiów pierwszego stopnia prowadzony jest raz w roku: na semestr zimowy i semestr letni. W wyjątkowych przypadkach Rektor może wyrazić zgodę na złożenie dokumentów po terminie rekrutacji lub przedłużyć termin rekrutacji, na podstawie pisemnie umotywowanego wniosku kandydata. Uruchomienie specjalności i specjalizacji uzależnione jest od zgłoszenia się odpowiedniej liczby kandydatów. Liczbę tę określają odpowiednio Regulamin Studiów oraz zarządzenie Rektora. Postępowanie kwalifikacyjne prowadzą Komisje Rekrutacyjne powołane przez Rektora. O przyjęcie na I rok studiów pierwszego stopnia mogli ubiegać się kandydaci legitymujący się świadectwem maturalnym.

Taki tryb rekrutacji nie zapewnia właściwej selekcji kandydatów na kierunek „pedagogika specjalna”. Jednocześnie jednak zasady te nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów, są przejrzyste, a dostęp do nich jest łatwy, dzięki zamieszczeniu ich na oficjalnej stronie internetowej Uczelni.

Uczelnia deklaruje, że w związku z tym, że studenci bardzo często w chwili rekrutacji nie dysponują odpowiednią wiedzą, która umożliwiłaby im podjęcie świadomego wyboru w zakresie specjalności, chciałaby wprowadzić do zasad rekrutacji rozmowy z kandydatami, które umożliwiłyby skonfrontowanie oczekiwań kandydatów z ofertą Uczelni i odpowiednim ich ukierunkowanie. Takie rozmowy nie miałyby wpływu na ocenę kandydata, a następnie jego przyjęcie lub nie na studiach, a zatem nie byłyby częścią zasad rekrutacji sensu stricto, lecz pełniłyby rolę swego rodzaju doradztwa zawodowego.

- 2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

Studenci mają możliwość zapoznania się z uzasadnieniem oceny swoich prac zaliczeniowych, co pomaga im naprawienie swoich błędów lub nadrobienie braków w wiedzy i umiejętnościach. Wykładowcy na większości zajęć starają się, aby na ocenę końcową składało się kilka elementów, by w ten sposób nakłonić studentów do systematycznej pracy i umożliwić im zapracowanie na ostateczną ocenę przez cały semestr.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym nie zgłaszali żadnych uwag dotyczących nieobiektywności uzyskiwanych ocen.

W ankietach dotyczących oceny zajęć i prowadzących zajęcia studenci odpowiadają na następujące pytanie: „Ile czasu pracy własnej przeznaczył/a Pani/Pan na studiowanie tego

przedmiotu (czytanie literatury, samodzielne wykonywanie zadań, itp.)?”. Analiza odpowiedzi na to pytanie pozwala władzom Wydziału na zweryfikowanie liczby punktów ECTS przyznawanych przedmiotom w programie studiów. W sylabusach przedmiotów znajduje się także wyliczenie pracy studenta, które jest dokonywane przez prowadzącego zajęcia i stanowi podstawę do przyznania odpowiedniej liczby punktów.

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Uczelnia nie jest sygnatariuszem żadnej umowy, umożliwiającej wymianę studentów, tak krajową, jak i międzynarodową.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Prowadzący zajęcia na kierunku „pedagogika specjalna” prowadzą konsultacje w trakcie odbywanych dyżurów. Studenci korzystają z tej możliwości w przypadku jakichkolwiek wątpliwości związanych z zajęciami, chęcią skonsultowania prac zaliczeniowych lub uzgodnienia zasad nadrobienia zaległości wynikających z nieuczestniczenia w zajęciach. Wykładowcy są także dostępni za pośrednictwem adresów e-mail przekazywanych studentom na pierwszych zajęciach oraz można znaleźć w sylabusach przedmiotów.

Platforma edukacyjna jest wykorzystywana przez wykładowców do wspomagania studentów w realizacji efektów kształcenia poprzez e-learning. Studenci na platformie wykonują ćwiczenia, wypowiadają się na forum, w którym także uczestniczą wykładowcy. Na platformie znajdują się także te zagadnienia, które z różnych przyczyn losowych nie zostały omówione na zajęciach w trakcie zjazdów i studenci sami je opracowują. Platforma umożliwia ocenę efektów pracy studentów w trakcie trwania semestru.

Promotorzy prac dyplomowych są przypisywani ogólnie do każdej ze specjalności. W seminariach uczestniczą grupy od kilku do kilkunastu osób. Zdaniem studentów są oni otoczeni odpowiednią opieką podczas tworzenia prac dyplomowych. Na seminariach przedstawiają fragmenty swoich prac, które indywidualnie lub grupowo (w zależności od seminarium) są omawiane.

W sylabusach studenci otrzymują informacje na temat: wymagań wstępnych, koniecznych do spełniania przed przystąpieniem do przedmiotu; celów, efektów kształcenia i treści programowych; literatury obowiązkowej i uzupełniającej; dokładnych zasad zaliczenia. Ponadto, w sylabusie znajduje się także kontakt mailowy lub telefoniczny do prowadzącego zajęcia oraz sposób obliczenia obciążenia pracą studenta. Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym informacje te w pełni wyczerpują ich potrzeby w zakresie informacji przydatnych w procesie uczenia się. Sylabusy są omawiane na początku semestru, dzięki czemu studenci mogą doprecyzować ewentualne niejasności.

Zdaniem studentów najważniejszym źródłem motywacji jest chęć uzyskania dobrej oceny na dyplomie kończenia studiów. Stypendium rektora dla najlepszych studentów jest ich zdaniem przyznawane zbyt niewielkiej grupie osób, by stanowić jakikolwiek mechanizm motywacyjny.

Na Uczelni działa komisja stypendialna powołana przez Dziekana Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej. Studenci stanowią w tej komisji większość składu. Dystrybucja stypendiów w ramach Funduszu Pomocy Materialnej jest regulowana Regulaminem przyznawania pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturalnej w Poznaniu. W dokumencie tym znalazły się dwa postanowienia budzące wątpliwości:

1. Par. 3 ust. 4 Regulaminu stanowi, iż „student studiów stacjonarnych znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej może otrzymać stypendium socjalne jeżeli dojazd z miejsca stałego zamieszkania do uczelni uniemożliwiłby lub w znacznym stopniu utrudniał studiowanie”. Takie postanowienie może wprowadzić studenta w błąd, że tylko studenci spoza Poznania mogą otrzymać stypendium socjalne. Tymczasem zgodnie z art. 182 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym zamieszkiwanie poza miejscem studiów jest warunkiem otrzymywania stypendium socjalnego w zwiększonej wysokości, a nie samego stypendium. Takie postanowienie znalazło się też w dalszej części Regulaminu w par. 13. Dla zwiększenia przejrzystości Regulaminu konieczne byłoby dokonanie redakcyjnej korekty w wspomnianym wyżej przepisie.
2. Zgodnie z par. 4 ust. 1 Regulaminu stypendium rektora dla najlepszych studentów przyznaje wydziałowa komisja stypendialna. Tymczasem na podstawie art. 175 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym kompetencję rektora w zakresie przyznawania wyżej wymienionego stypendium może on przekazać wyłącznie odwoławczej komisji stypendialnej.

Na Uczelni działa Biuro Karier, które powstało na początku roku akademickiego 2012/2013. Biuro działa od poniedziałku do piątku w godz. 12.00-14.00 oraz w trakcie zjazdów w soboty w godz. 8.00-13.00. Do kompetencji Biura należy udzielanie porad, konsultacje CV i listów motywacyjnych oraz pomoc prawna w zakresie umów o pracę. Biuro Karier przesyła studentom informacje za pomocą poczty elektronicznej średnio raz na dwa miesiące. W mailach tych poza informacją na temat samego funkcjonowania Biura znajdują się także oferty pracy, które trafiają na Uczelnię. Oferty te są także zamieszczane na tablicy informacyjnej Biura Karier przy wyjściu z budynku. Studenci jednak w bardzo ograniczonym zakresie korzystają z usług Biura Karier. W trakcie spotkania z zespołem oceniającym przyznali, że wiedzą, gdzie znajduje się Biuro Karier, ale nie korzystają z jego oferty, gdyż nie widzą takiej potrzeby.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym zadeklarowali, że są bardzo zadowoleni z wyboru kierunku studiów i uczelni. Jako mocną stronę procesu kształcenia wymieniali przede wszystkim bardzo dobry kontakt z kadrą naukową, mało liczne grupy zajęciowe od II roku studiów oraz możliwość odbywania zajęć z praktykami, którzy zawód pedagoga wykonują z sukcesami od lat.

Jako słabą stronę procesu kształcenia studenci zgodnie wymienili blokowanie zajęć z jednego przedmiotu w jednym dniu. Powoduje to m.in., że nieobecność w jednym dniu oznacza opuszczenie połowy semestru zajęć z danego przedmiotu.

Studenci pozytywnie ocenili pracę dziekanatu. Pracujące tam osoby są bardzo pomocne i bez zbędnej zwłoki udzielają potrzebnych informacji. Przepływ informacji jest

bardzo sprawny. Dziekanat jest także miejscem, gdzie studenci uzyskują wszelkie informacje na temat możliwości ubiegania się o różne formy pomocy materialnej.

Studenci zadeklarowali, że mają bardzo dobry kontakt z władzami Wydziału, co umożliwia im na bieżąco przekazywanie swoich próśb i uwag. Realizowane co semestr badanie ankietowe pozwala na przekazanie anonimowo w formie pisemnej uwag dotyczących studiowania. Poziom zadowolenia studentów z opieki naukowej i dydaktycznej jest wysoki. Pomoc materialna i socjalna ma ograniczony zasięg z uwagi na to, że studenci na ogół pracują osiągając poziom dochodu, który uniemożliwia im ubieganie się o świadczenia z Funduszu Pomocy Materialnej.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów, są jasne i zrozumiałe dla studentów. Nie pozwalają jednak na dokonanie selekcji kandydatów, gdyż przyjmowani są wszyscy chętni.

2) System oceniania jest zdaniem studentów jasny i nie pozostawia wątpliwości co do zasadności otrzymanej oceny. Studenci otrzymują informację zwrotną na temat swoich prac.

3) Uczelnia nie umożliwia żadnych wyjazdów na stypendia krajowe ani zagraniczne.

4) System pomocy naukowej i dydaktycznej jest bardzo pozytywnie oceniany przez studentów. System pomocy materialnej działa z niewielkimi błędami. Uczelnia stara się zapewnić rozwój zawodowy studentów poprzez działalność Biura Karier, jednak studenci nie są tym zainteresowani.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Uchwałą nr 10/2011 Senatu z dnia 23 listopada 2011 r. wprowadzono wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia.

Analiza przebiegu procesu kształcenia, prowadząca do doskonalenia wszystkich jego aspektów obejmuje: okresowe przeglądy i analizę programów nauczania; hospitacje zajęć dydaktycznych, uwzględniające między innymi ich związek z założonymi celami oraz stosowność wykorzystywanych metod i środków dydaktycznych; analizę sposobów i zasad oceniania studentów, w tym stosowanych kryteriów i procedur; monitorowanie zasobów służących kształceniu oraz środków wsparcia dla studentów; ankietowe badania jakości kształcenia o charakterze ogólnouczelnianym i wydziałowym, prowadzone wśród studentów oraz absolwentów; badania opinii pracowników WSEliI; monitorowanie oczekiwań społeczności lokalnej oraz samorządów terytorialnych w celu wspólnej realizacji założeń strategicznych związanych z rozwojem Województwa Wielkopolskiego. Zasady funkcjonowania elementów systemu określają zarządzenia Rektora.

W ramach procesu zapewniania jakości kształcenia prowadzone są badania realizacji oferty dydaktycznej Uczelni, związane z potrzebą elastycznego reagowania na aktualne problemy kształcenia oraz na kontekst, w jakim ono przebiega.

Sprawozdanie wydziałowe (jednostki ogólnouczelnianej) z oceny własnej jest raz w każdym roku akademickim przedstawiane radzie wydziału, która na jego podstawie podejmuje decyzje o działaniach mających na celu zapewnienie wysokiej jakości kształcenia (Uchwała nr 4/2012 Rady Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu z dnia 16 kwietnia 2012 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania Dziekan z działalności WNSiPS). Sprawozdanie z oceny własnej wydziału (jednostki ogólnouczelnianej) jest wykorzystywane do sporządzenia sprawozdania uczelnianego, przygotowanego według odrębnych zasad (Uchwała nr 11/2012 Senatu z dnia 26 września 2012 r. w sprawie oceny rocznego sprawozdania Rektora WSEliI w Poznaniu z działalności Uczelni).

W celu koordynacji prac w ramach Systemu Jakości Kształcenia na poziomie Uczelni, Rektor powołał Uczelniany Zespół do spraw Zapewniania Jakości Kształcenia (Zarządzenie nr 10/2011 Rektora z dnia 23 listopada 2011 r. w sprawie powołania Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia WSEliI oraz określenie jego zadań). Do zadań Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia należy m. in. ustalanie zasad gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji na temat poziomu i efektów kształcenia.

Uchwałą Nr 22/2012 Senatu z dnia 26 września 2012 r. Senat zatwierdził Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej. System obejmuje m. in. monitorowanie przyjętych w Uczelni w efektów kształcenia dla kierunków; diagnozowanie i ocenę procesu nauczania; diagnozowanie i ocenę jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych; zbieranie opinii absolwentów o przebiegu odbytych studiów oraz zbieranie opinii pracodawców, przyjmujących studentów na studenckie praktyki zawodowe o poziomie posiadanych przez studentów kompetencji. Działalność diagnostyczno-oceniająca obejmuje m. in. diagnozowanie przebiegu procesu dydaktycznego ze szczególnym uwzględnieniem osiąganych efektów kształcenia; ocenę efektów kształcenia we wszystkich założonych w programie kształcenia zakresach (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych); gromadzenie danych o pracy nauczycieli akademickich koniecznych do dokonywania okresowej oceny ich pracy. Towarzyszą jej następujące procedury: gromadzenie i analizowanie danych zawartych w dostępnej w uczelni dokumentacji, w szczególności arkuszy prac egzaminacyjnych i prac dyplomowych); prowadzenie kontroli wewnętrznych (audyt wewnętrzny); badania sondażowe (ankietyzacja) wśród społeczności uczelni, ze szczególnym uwzględnieniem studentów i słuchaczy; prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych. Działalność diagnostyczno-oceniającą w uczelni w ramach Uczelnianego systemu zarządzania jakością kształcenia prowadzą: Dziekan, Członkowie Zespołu ds. zarządzania jakością kształcenia, Pełnomocnicy ds. prowadzonych w uczelni kierunków.

Badania sondażowe (ankietyzacja) wśród społeczności Uczelni tworzą odrębny element systemu zarządzania jakością kształcenia. Za konstrukcję i doskonalenie narzędzi badań sondażowych odpowiada Zespół ds. zapewniania jakości kształcenia. Za prowadzenie badań sondażowych, zestawienie i opracowanie danych odpowiada Dziekanat pod kierownictwem Dziekana. Za analizę wyników badań sondażowych oraz przygotowanie sprawozdań odpowiada Przewodniczący Zespołu ds. zapewniania jakości kształcenia w uczelni.

Ankietyzacja wśród studentów, dotycząca przebiegu procesu dydaktycznego (w tym osiągniętych efektów kształcenia i samooceny nakładu pracy) oraz oceny jakości pracy nauczycieli akademickich prowadzona jest dwa razy w ciągu roku akademickiego, na krótko przed zakończeniem zajęć w każdym semestrze. Pełnomocnicy ds. prowadzonych w uczelni kierunków opracowują do 30 października każdego roku akademickiego harmonogram przeprowadzenia ankietyzacji wśród studentów podlegającego im kierunku na dany rok akademicki i przekazują go do Dziekanatu. Dziekan przekazuje opracowane wyniki ankietyzacji Rektorowi i jest odpowiedzialny za niezwłoczne ich ujawnienie zainteresowanym nauczycielom akademickim. Nauczyciel akademicki stwierdza fakt zapoznania się z wynikami ankietyzacji przez złożenie podpisu na oryginale opracowanych wyników.

Zarządzeniem Nr 26 Dziekana z dnia 1 października 2012 r. określono sposób oceny pracowników akademickich przez studentów. Wzór ankiety ewaluacyjnej wypełnianej przez studentów stanowi załącznik do zarządzenia.

Prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych jest narzędziem globalnej oceny jakości procesu dydaktycznego w Uczelni, w tym oceny osiąganych efektów kształcenia oraz dostarcza informacji niezbędnych do okresowej oceny pracy nauczycieli akademickich. Za uogólnienie wyników przeprowadzonych hospitacji kontrolujących odpowiada pełnomocnik ds. prowadzonego w uczelni kierunku, składając sprawozdanie przewodniczącemu Zespołu ds. zapewniania jakości kształcenia w uczelni do dnia 30 września każdego roku akademickiego.

Zarządzeniem Nr 25 Dziekana z dnia 1 października 2012 r. w sprawie hospitacji zajęć dydaktycznych wprowadzono obowiązek przeprowadzenia hospitacji zajęć dydaktycznych.

Corocznie Rada Wydziału zatwierdza zaproponowane przez nauczycieli akademickich tematy prac dyplomowych (Uchwała nr 5/2012 Rady Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 16 kwietnia 2011 r. w sprawie zatwierdzenia tematów prac dyplomowych; Uchwała nr 1/2013 Rady Wydziału Nauk Społecznych i Pedagogiki Specjalnej z dnia 23 lutego 2013 r. w sprawie zatwierdzenia tematów prac dyplomowych).

Zarządzanie prawami autorskimi uregulowano w Regulaminie Zarządzania Prawami Autorskimi w Wyższej Szkole Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w

Poznaniu przyjętym Uchwałą Nr 8/2012 Senatu z dnia 20 czerwca 2012 r. w sprawie regulaminu zarządzania prawami autorskimi.

Ww. Uchwałą Nr 22/2012 Senatu z dnia 26 września 2012 r. określono także szczegółowe zasady prowadzenia badań ankietowych wśród absolwentów. Ankietyzacja wśród absolwentów prowadzona jest po zakończeniu studiów. Ankietę przedstawia się do dobrowolnego wypełnienia absolwentom regulującym w dziekanacie ostateczne sprawy związane z odbiorem dokumentów, w szczególności dyplomu ukończenia studiów.

Kadra naukowa Uczelni systematycznie analizuje raporty dotyczące rynku edukacyjnego, m.in. raporty NIK pojawiające się na stronie Kuratorium Oświaty w Poznaniu. Ponadto Uczelnia na szeroką skalę współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi w procesie kształtowania koncepcji kształcenia na kierunku „pedagogika specjalna”. WSEliI oraz jej partnerzy prowadzą liczne działania osadzone w środowisku lokalnym tworząc związki wzajemnego świadczenia usług. Działalność na styku szkolnictwa wyższego i nauki oraz przedsiębiorczości owocuje danymi służącymi kształtowaniu wizji kształcenia, szczególnie na kierunku „pedagogika specjalna”.

W okresie od września 2011 r. do maja 2012 r. przeprowadzono badania sondażowe wśród nauczycieli pedagogów i innych osób (słuchaczy studiów podyplomowych współorganizowanych z jednym z interesariuszy zewnętrznymi, zwłaszcza na kierunkach będących subdyscyplinami pedagogiki specjalnej). Badania miały na celu uzyskanie danych o potrzebach zawodowych, w aspekcie stosowanych strategii działania zawodowego. Wyniki badań umożliwiły określenie efektów kształcenia koniecznych do osiągnięcia w toku studiów na ocenianym kierunku studiów.

W roku szkolnym 2011/2012, podczas prowadzonych szkoleń rad pedagogicznych szkół i przedszkoli zbierano i systematyzowano dane pochodzące z wywiadów z uczestnikami szkoleń. Wywiady dotyczyły głównie kompetencji oczekiwanych od specjalistów - pedagogów specjalnych pracujących w szkolnictwie masowym. Szczególnym celem pozyskiwania informacji był katalog cech (efektów kształcenia) nauczyciela - pedagoga specjalnego pracującego z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie edukacji włączającej. Wyniki badań ugruntowały przekonanie o konieczności modyfikacji oferowanych specjalności poprzez pogłębianie kierunkowych efektów kształcenia tak, aby kształtowały umiejętności pracy z dziećmi ze specyficznymi trudnościami w nauce, dziećmi z autyzmem.

Podczas organizowanych przez Uczelnię konferencji naukowo - szkoleniowych prowadzono badania ankietowe uczestników - nauczycieli, pedagogów specjalnych, terapeutów, logopedów i pracowników organizacji pozarządowych mające na celu określenie najbardziej aktualnych potrzeb środowiska osób pracujących z osobami niepełnosprawnymi i niedostosowanymi wyrażonymi zwłaszcza poprzez sformułowanie zestawu umiejętności i kompetencji niezbędnych pedagogowi specjalnemu.

W okresie od lutego 2011 r. do stycznia 2012 r. Uczelnia realizowała projekt dofinansowany ze środków unijnych „Pomóż sam sobie”. Ogólnym założeniem projektu było dotarcie do jak największej liczby właścicieli firm z Poznania i powiatu poznańskiego w celu zapoznania ich z możliwościami preferencyjnego zatrudniania mężczyzn i kobiet niepełnosprawnych, co przyczyniło się do podniesienia poziomu aktywności zawodowej tych osób. W trakcie realizacji projektu zostały przeprowadzone liczne wywiady z pracodawcami na terenie Poznania, które nakreśliły współczesne oczekiwania pracodawców wobec pracowników. Istotny element projektu stanowiła konferencja „Firma bez barier - osoba niepełnosprawna Twoim pracownikiem.”. W konferencji wzięli udział pracodawcy z powiatu poznańskiego m. in. Urząd Statystyczny w Poznaniu, Areszt Śledczy w Poznaniu, Wielkopolski Związek Pracodawców, Wielkopolskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych. W ramach projektu Uczelnia nawiązała umowy o współpracy ze „Środowiskiem dla Niepełnosprawnych EKO SALUS” oraz „Warsztatem Terapii Zajęciowej Koniczynka”.

Uczelnia jest członkiem Poznańskiego Klastra Edukacyjnego wraz z 12 przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego m. in. Poznańskim Centrum Edukacji Ustawicznej i Praktycznej oraz Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli Uni-Terra.

Klaster ma za zadanie wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw zaangażowanych w proces wspierania kształcenia. Celami szczegółowymi Klastra są m. in.: podniesienie kompetencji pracowników przedsiębiorstw związanych z inicjatyw klastrową; podniesienie stopnia dostosowania oferty do potrzeb otoczenia; wzrost efektywności kształcenia placówek edukacji zawodowej kształcących w zawodach technicznych; wzrost wykorzystania potencjału środowiska nauki i jednostek badawczo-rozwojowych skoncentrowanych w Wielkopolsce.

Uczelnia współpracuje z Niepublicznym Przedszkolem Edukacji Włączającej „Miś” oraz Centrum Rehabilitacyjno-Medycznym Integra-Med w Poznaniu (powstało przy Wyższej Szkole Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej). Centrum Rehabilitacyjno – Medyczne, przy współpracy z WSEilil, w dniu 29 czerwca 2012 r. (na okres do dnia 31 marca 2013r.) zawarło umowę z Poznańskim Akademickim Inkubatorem Przedsiębiorczości na prowadzenie projektu „Staż Sukcesem Naukowca - II edycja”, realizowanego w województwie wielkopolskim ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Adresatami projektu byli pracownicy naukowcy i naukowo-dydaktyczni wielkopolskich uczelni wyższych i jednostek badawczo-rozwojowych oraz wielkopolscy przedsiębiorcy. Celem projektu było działanie na rzecz wsparcia współpracy przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi. Jego efektem jest dwustronny transfer wiedzy między nauką a biznesem. Stażysta z Uczelni, w ramach powyższej umowy, realizuje program edukacji prozdrowotnej „Każde dziecko w centrum indywidualnego zainteresowania - edukacja prozdrowotna - potrzeba czy konieczność” skoncentrowany na indywidualizacji procesu promocji zdrowia, zarówno pod względem zwrócenia szczególnej uwagi na determinanty zewnętrzne, jak i wewnętrzne danego środowiska. Wnioski z powyższych działań stanowią przesłanki do doskonalenia koncepcji kształcenia.

W dniu 21 stycznia 2013 r. Uczelnia przystąpiła do realizacji projektu z Poznańskim Akademickim Inkubatorem Przedsiębiorczości, polegającego na utworzeniu w strukturach WSEliI Studenckiego Centrum innowacji i Transferu Technologii (SCIIT).

W dniu 5 kwietnia 2012r. zawarto umowę (obowiązującą do 10 lutego 2012 r.) z Powiatem Poznańskim reprezentowanym przez Zarząd Powiatu. Celem głównym projektu jest zwiększenie aktywności zawodowej i umiejętności społecznych 88 osób niepełnosprawnych.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego, uchwałą z dnia 24 stycznia 2013 r. zatwierdził Regulamin Konkursu na zamawiane prace dyplomowe. Do konkursu realizowanego przez Departament Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, którego celem jest wyłonienie najlepszych prac dyplomowych napisanych na zamówienie przedsiębiorców z Wielkopolski zgłosili akces przystąpienia również studenci Wyższej Szkoły Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu.

Uczelnia zawarła umowę z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu. Przedmiotem umowy są wypracowanie zasad i warunków współpracy w zakresie przygotowania projektu programu dotyczącego strategicznego rozwoju kadr systemu oświaty (celem jest zdiagnozowanie i wykreowanie polityki kształcenia i doskonalenia kadr systemu oświaty odpowiadającej strategicznym kierunkom rozwoju regionu, zapewniającego wysoką jakość procesu nauczania w warunkach braku stabilizacji demograficznej, uwzględniającej aktualną sytuację na rynku pracy oraz wyrównującej dostęp do usług edukacyjnych, szczególnie na obszarach defaworyzowanych) oraz wspólna realizacja innych projektów związanych z bezpośrednim przedmiotem umowy, np. szkoleniowych.

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów jest przejrzysta. Biorąc pod uwagę, iż pierwsi absolwenci ocenianego kierunku studiów zostali wypromowani w ubiegłym roku akademickim nie można jednoznacznie ocenić systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji, a także efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia. Dotychczasowe działania pozwalają jednak na uznanie, iż podjęte i planowane przez Uczelnię działania są odpowiednie i pozwolą na osiągnięcie zakładanych celów. Skonstruowany system jest skuteczny i przydatny do badania zgodności programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi efektami kształcenia, a także oczekiwań rynku pracy.

Na uznanie zasługuje wyjątkowe wykorzystywanie przez Uczelnię udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości. **W celu dalszego rozwijania współpracy z interesariuszami zewnętrznymi warto rozważyć włączenie ich przedstawicieli jako stałych członków do powołanych i**

planowanych do utworzenia zespołów odpowiedzialnych za doskonalenie programów nauczania.

Studenci pod koniec każdego semestru lub już po jego zakończeniu wypełniają ankiety ewaluacyjne dotyczące oceny zajęć i pracy wykładowców. Studenci nie są zapoznawani z wynikami zbiorczymi ankietyzacji, choć mają poczucie, że ich wypełnianie w sposób bezpośredni przekłada się na pozytywną zmianę np. metod dydaktycznych wykorzystywanych przez prowadzących zajęcia.

Uczelniany organ samorządu studenckiego nie włącza się w prace na rzecz budowy kultury jakości. Niestacjonarny tryb studiów powoduje, że działalność tego organu ogranicza się do realizacji jedynie najbardziej podstawowych działań, np. wnioskowania o powołanie komisję stypendialną, opiniowanie programu i planów studiów. Przewodniczący samorządu studenckiego na Uczelni w trakcie rozmowy z członkiem zespołu oceniającego przyznał, iż studenci nie przejawiają zainteresowania tematyką zapewniania wysokiej jakości kształcenia. Dotyczy to także wybranych przedstawicieli studentów w organach kolegialnych uczelni, którzy uczestniczą w posiedzeniach organów wybiórczo. Zdaniem przewodniczącego samorządu studenckiego wynika to z faktu, iż w dni powszednie, gdy odbywają się posiedzenia organów kolegialnych uczelni, studenci na ogół pracują i nie mogą w nich uczestniczyć.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+/-	+	+/-	-	+/-
umiejętności	+/-	+/-	+	+/-	-	+/-
kompetencje społeczne	+/-	+/-	+	+/-	-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Uczelnia realizuje zadania dotyczące organizacji i funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Przyjęte w tym zakresie rozwiązania

(procedury, powołane wewnętrzne instytucje) umożliwiają osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia.

2) W zapewnianiu jakości i budowy wysokiej kultury jakości kształcenia uczestniczą interesariusze zewnętrzni oraz nauczyciele akademicy. Studenci są włączani w te działania, jednak nie wykazują nimi zainteresowania. Studenci w ograniczonym stopniu uczestniczą w systemie zapewniania i budowy kultury jakości. Ich bierność wynika w znacznej mierze z konieczności godzenia studiów z pracą zarobkową.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		x			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			x		
3	program studiów			x		
4	zasoby kadrowe				x	
5	infrastruktura dydaktyczna		x			
6	prowadzenie badań naukowych ³					
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się			x		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			

W ocenianej jednostce istnieje możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na zadawalającym poziomie. za silną stroną uczelni można przyjąć:

³ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

- atrakcyjną ofertę edukacyjną, kształcenie na potrzeby środowiska i zapotrzebowanie rynku pracy.

W akredytowanej jednostce istnieje jednak konieczność działań doskonalących, które dotyczą:

- polityki kadrowej
- zaangażowania studentów w działalność naukową i organizacyjną
- procedury wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia dotyczącej oceniania prac dyplomowych i hospitowania zajęć

W akredytowanej jednostce gdzie realizowany jest oceniany kierunek zaleca się usunięcie w/w nieprawidłowości. W szczególności zaleca się:

- zapewnienie minimum kadrowego
- uzupełnienie funkcjonowania i dokumentacji Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale a w szczególności procedur i mechanizmu ewaluacji procesu kształcenia i dyplomowania.

Władze Uczelni w piśmie z dnia 8 lipca 2013 roku, będącym odpowiedzią na Raport pokontrolny z wizytacji, przekazały dodatkowe wyjaśnienia.

1. Odnosnie zastrzeżeń co do: *spójności opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz systemu potwierdzającego ich osiągnięcie*

Zarzut: Realizowany kierunek posiada profil ogólnoakademicki, a przyjęte efekty kierunkowe przypisano do obszaru nauk humanistycznych i społecznych. Analiza niektórych efektów kierunkowych, a zwłaszcza przedmiotowych wskazuje jednak, że wykraczają one poza wskazane obszary nauk i należą do nauk medycznych, nauk o zdrowiu i nauk o kulturze fizycznej.

W poprawionej koncepcji kształcenia przyjęto ulokowanie efektów kierunkowych także w obszarze nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej. Opracowano i przedłożono Senatowi Uczelni nowy program kształcenia zawierający opis efektów kształcenia, który został przyjęty Uchwałą nr 14 z dnia 19 czerwca 2013 r. (przedstawiono ją w zał. nr 1. Odpowiedzi). Nowy Program będzie obowiązywał od 1 października 2013 r. Ponadto uzupełniono sylwetki absolwenta, należy jednak w sylwetce absolwenta specjalności: oligofrenopedagogika z edukacją elementarną (zgodnie z wskazanymi miejscami pracy) wyraźnie zaznaczyć, iż absolwenci są przygotowani do pracy w przedszkolach i szkołach specjalnych i integracyjnych). Nie konsultowano jednak zmodyfikowanych zakładanych efektów kształcenia z interesariuszami zewnętrznymi (pod

zmodyfikowanym programem i efektami kształcenia podpisana jest dziekan jako autor opracowania).

Zarzut: Wszystkie prace dyplomowe posiadają tylko jedną recenzję.

Zadeklarowano, iż od bieżącego roku akademickiego prace dyplomowe będą oceniane w postaci dwóch pisemnych recenzji – promotora i recenzenta.

Zarzut: Pojedyncze efekty przedmiotowe nie zostały sformułowane w sposób pozwalający na ich operacjonalizację i nie są sprawdzalne. Do pojedynczych przedmiotów nie sformułowano efektów przedmiotowych przyjmując efekty kierunkowe.

Zadeklarowano podjęcie w bieżącym roku akademickim prac zmierzających do stworzenia macierzy efektów przedmiotowych i ich odniesień do efektów kierunkowych.

2. Odnosnie zastrzeżeń co do: *Programów studiów i umożliwienia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia:*

Zarzut: nie zawsze podział punktów ECTS w poszczególnych semestrach jest zgodny z wymogami Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym z późniejszymi zmianami. Należy także skorygować zasady przydzielania punktów ECTS poszczególnym przedmiotom.

Wyjaśniono, iż była to pomyłka. Błędnie wprowadzone punkty ECTS skorygowano.

3. Odnosnie zastrzeżeń co do: *Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów*

Zarzut: przyjęta przez Uczelnię definicja prowadzonego kierunku pedagogika specjalna, która umiejscowiła go w obszarze nauk społecznych i humanistycznych, uniemożliwia zaliczenie do minimum kadrowego osób posiadających dorobek naukowy z dziedziny nauk medycznych (1 profesor nauk medycznych i jeden doktor biologii (zob. przywołane wyżej rozporządzenie z dnia 5 października 2011 r.). Ponadto § 12, ust 1. wspomnianego rozporządzenia stanowi, że do minimum kadrowego nie może zostać zaliczony nauczyciel akademicki, który nie posiada dorobku naukowego (dotyczy to jednej osoby ze stopniem naukowym doktora psychologii).

W poprawionej koncepcji kształcenia przyjęto ulokowanie efektów kierunkowych w obszarach nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej w związku z tym możliwe jest zaliczenie do minimum kadrowego osób posiadających dorobek naukowy z dziedziny nauk medycznych. Ponadto przedstawiono dorobek naukowy jednej osoby ze stopniem doktora, który pozwolił zaliczyć ją do minimum kadrowego.

4. *Odnosnie zastrzeżeń co do: Wsparcia studentów w procesie uczenia się zapewniane go przez Uczelnię*

Zasady rekrutacji nie pozwalają na dokonanie selekcji kandydatów, gdyż przyjmowani są wszyscy chętni. Uczelnia nie umożliwia żadnych wyjazdów na stypendia krajowe ani zagraniczne.

Uczelnia przedstawiła **wystarczające argumenty aby podnieść ocenę.**

Przedstawiona odpowiedź Rektora pozwala podnieść oceny kryteriów 2, 3, 4 i 7.

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		x			
program studiów		x			
zasoby kadrowe		x			
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		x			

